

UFO DİNLERİ, NEOLİBERALİZM VE KEMALİZMİN
KESİŞİMİNDE BİR İNANÇ: *BİLGİ KİTAP*NIN KOZMİK
ANLATISI

A BELIEF AT THE INTERSECTION OF UFO
RELIGIONS, NEOLIBERALISM, AND KEMALISM: THE
COSMIC NARRATIVE OF *THE KNOWLEDGE BOOK*

Meriç KÜKRER*

ÖZ

Bu makale, *Dünya Kardeşlik Birliği Mevlâna Yüce Vakfı* tarafından yayımlanan *Bilgi Kitabı*'nı UFO dinleri bağlamında ele alırken, kitabın inanç sisteminin Kemalizm ve neoliberalizmle kurduğu söylemsel ilişkileri eleştirel bir metin analiziyle incelemektedir. *Bilgi Kitabı*, dünya dışı varlıklar tarafından yazdırıldığı iddiasıyla kutsal metinlerin devamı olarak kendini konumlandırmakta ve Tanrı kavramını “kozmik bilinç” ve “evrensel enerji” çerçevesinde yeniden tanımlamaktadır. Aynı zamanda, UFO dinlerinin ortak özelliklerinden, Ezoterizm, Bilimcilik ve Milenyumculuk gibi akımlarla bağlantılar kurarak hem spiritüel hem de modern bir epistemoloji inşa etmeyi amaçlamaktadır. Bu inancın dünyadaki diğer UFO dinlerinden ayıran özgün yönlerinden biri, İslamiyet'i, Kemalizm'i ve neoliberalizmi UFO'cu söylemlere eklemlemesidir. Atatürk, evrensel bir lider ve kozmik dönüşümün ana figürü olarak spiritüel bir kimlikle sunulur. Öte yandan bireyin kendi kaderinden tamamen sorumlu olduğu vurgulanarak neoliberal bireycilik anlayışıyla

* Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniv., İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Isparta, Türkiye, merickukrers@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8069-4564>

* Makale Geliş Tarihi / Article Received: 24.02.2025
Makale Kabul Tarihi / Article Accepted: 28.04.2025

örtüşen bir ideoloji de benimsenir. Bu çerçevede, *Bilgi Kitabı*'nın geleneksel inançlarla modern teknolojiyi birleştirmeye çalışan bir metin olarak nasıl bir ethos inşa ettiği ve inanç sisteminin kaynakları tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: UFO Dinleri, Bilgi Kitabı, Dünya Kardeşlik Birliği, Kemalizm, Neoliberalizm.

ABSTRACT

This article analyzes *The Knowledge Book*, published by the *World Brotherhood Union Mevlana Supreme Foundation*, within the framework of UFO religions, investigating its belief system's discursive connections with Kemalism and neoliberalism through a critical textual analysis. *The Knowledge Book* positions itself as a continuation of the sacred canon, claiming to have been dictated by extraterrestrial beings, and redefines the concept of God through the notions of “cosmic consciousness” and “universal energy.” At the same time, it seeks to construct a spiritual yet modern epistemology by incorporating key elements of UFO religions, such as Esotericism, Scientism, and Millenarianism. One of the defining characteristics that differentiates this belief system from other UFO religions worldwide is its integration of Islam, Kemalism, and neoliberalism into UFO discourse. Atatürk is presented as a spiritual figure, a universal leader, and the central figure of cosmic transformation. Additionally, the ideology promoted in the book aligns with neoliberal individualism by emphasizing that individuals are entirely responsible for their own fate. In this context, the study examines how *The Knowledge Book* establishes an ethos as a text that aims to merge traditional beliefs with modern technology and explores the sources of its belief system.

Keywords: UFO Religions, The Knowledge Book, World Brotherhood Union, Kemalism, Neoliberalism.

GİRİŞ

1990'lı yılların sonunda, henüz ben orta okula yeni başlamışken hem komşumuz hem de akrabamız Z. tarafından yetişkin olan aile üyelerime birer davetiye verildi. Hatıramda kaldığı kadarıyla üzerinde üçgen ve yuvarlak şekiller bulunan bu davetiye “kardeşliğe” ve “birliğe” dair bir toplantı çağrısı yapıyordu.

Davetin sahibi, *Dünya Kardeşlik Birliği Mevlâna Yüce Vakfı* isminde¹, dünya dışı gelişmiş zeki varlıkların dünyayı daha iyi bir yer haline getireceğine inanan, Z.'nin de içinde bulunduğu bir topluluktur. Z. ile sık sık bir araya geldiğimiz akşam buluşmalarımızdan, kardeşlik, sevgi, kurtuluş, tekâmül, bilinçlenme, kanallar, kayıp medeniyetler, altın çağ, yeni insanlık, boyutlar, spiral dalgalar gibi kavramların gündelik dildeki kullanımlarına zamanla aşına hale gelmiştik. “Bilimsel” iddiaya sahip ve bizim için yeni olan bu inanç biçimi, tek Tanrılı dinlerin kitaplarının miadını doldurmuş olduğu ve ne bugünkü ne de gelecekteki insanlığa yeterli gelemeyeceği üzerine kuruluyordu. Söz konusu kitaplar kutsal kabul ediliyor ancak aktüel ve geçerli bulunmuyordu, netice itibarıyla son kitap üzerinden bile bin dört yüz yıl geçmişti. Bu yüzden de *Dünya Kardeşlik Birliği Mevlâna Yüce Vakfı* kurucusu ve lideri Vedia Bülent Önsü Çorak’a dünya dışı üstün varlıklar tarafından yazdırıldığı iddia edilen ve vakıf üyelerinin etraflarına dağıttıkları (sonrasında *Bilgi Kitabı* adı altında birleştirilecek olan) fasiküller, çağın ihtiyaçlarına karşılık gelen yeni bir kutsal kitap anlamına geliyordu. Gelen davetin konusu da tam buydu. Mevlâna’nın reen Karnesi olduğuna inanılan Çorak, bu fikirlerini daha fazla insana ulaştırmak için İzmir’e gelecek ve davetlilere açık bir toplantı yapacaktı. Z.’ye göre bu karşılaşma kaçırılmayacak bir fırsattı o yüzden de sevdiği, değer verdiği insanları orada görmek istiyordu. İlkokul mezunu olan anneannem, o zaman yaklaşık on üç, on dört yaşlarında olan kardeşim ve ben, İzmir Fuarı’nda gerçekleşen, yüce meclis, ruh vibrasyonları, kurtarıcılar, kozmos, karadelikler, fotonlar, siklonlar, galaksiler gibi kavramların havalarda uçuşacağı ve sonunda hiçbirimizin bir şey anlayamayacağı bu toplantının yolunu tuttuk. O günlerden beri merakımı celbeden bu senkretik inanç şekli, şimdi benim için akademik bir sorgulamaya dönüşmüş durumda.

Konu ile ilgili dünya literatürü, bu türden bir inancın aslında pek de özgün olmadığını gösterir. İngiltere’de *Aetherius Society* (1955), Amerika Birleşik Devletleri’nde *Unarius Academy of Science* (1954) ve *Heaven's Gate* (1974), Fransa’da *Raelian Movement* (1974) vb. topluluklar da dünya dışı yaşam formlarına temelde *Dünya Kardeşlik Birliği*’ne muadil biçimde anlamlar yüklerler. Dünya dışı yaşam ihtimali tarihte her zaman ilgi, merak ve sorgulama konusu olsa da onlara yüklenen “Tanrının elçileri olma”, “insanlığı kurtarma” ya da “insanlığın evrimsel gelişiminde bir sonraki aşamaya yönlendirme” misyonu gibi kutsiyet içeren iddialar, uzaylıların var olabileceğini kabul etmekten kategorik olarak farklı bir yerde durur. Bir başka ifadeyle dünya dışı varlıklara atfedilen bu anlamlar onları metafiziksel ve dini bir mertebeye konumlandırır. Dünya dışı evrene dair

¹ Bu topluluk zamanla *Dünya Kardeşlik Birliği Evrensel Birleşim Merkezi Derneği*, *Dünya Kardeşlik Bütünlüğü Kozmoz Evrensel Birleşim Derneği* gibi farklı isimler alsa da metnin devamında, en çok tanındığı şekliyle *Dünya Kardeşlik Birliği* olarak bahsedilecektir.

ilginin inanç boyutunu oluşturan ve yirmi birinci yüzyılın yaşam pratikleri ve teknolojisi ile daha geçerli bir dünya görüşü formüle etmeye çalışan hareketler için “UFO Dinleri” (*UFO Religions*) kavramsallaştırmasını şemsiye terim olarak kullanabiliriz (Zeller, 2021: 3). Hanegraaff’ın da (1998: 95) vurguladığı gibi okültist “UFO kültleri”ni, “UFO araştırma grupları” ile karıştırmamak gerekir. Ancak ikisinin de yaygınlaşmasıyla artan hem popüler kültürdeki hem de popüler inanışlardaki “modern UFO ilgisi”, 1950’lerde yoğunlaşmıştır.

1947’de Amerikalı pilot Kenneth Arnold’un, Washington’daki Rainier Dağı yakınlarında disk şeklinde bazı cisimler gördüğünü bildirmesiyle başlayan süreç, birkaç yıl içinde çok sayıda benzer ihbar alınmasıyla ve UFO (*Unidentified Flying Object*) teriminin ortaya çıkıp gündelik dile girmesiyle birlikte popülerleşerek devam eder (Ashcraft, 2021: 16). Battaglia’ya göre (2005) 1950’lerde, ekseriyetle Amerika’da yaygınlaşan “UFO kültürünü” ırk, kimlik ve teknoloji hakkındaki çağdaş toplumsal endişeler olarak görmek mümkündür. Bu değerlendirmeyi yaparken atom bombasının kültürel yankılarını ve Soğuk Savaş döneminin politik ortamını göz önünde bulundurmak gerekir (Robertson, 2021: 179). Jung’a göre (2014) UFO’lar, tam da böylesi bir ortamda teknolojiye yüklenen anlamlarla karakterize olan derin toplumsal ve varoluşsal kaygılarımızı yansıttığımız bir inanç nesnesidir; cinler, melekler, cadılar gibi figürlerin modern bir versiyonudur. Jung’un teknolojik bağlamda yeniden şekillendirilmiş dini bir mit olarak gördüğü bu inanç, artık Tanrı tarafından kurtarılacağına inanmayan insanların “başka” varlıklardan yardım göreceğini düşünmesi ile ilişkilidir: Uzaylılar “teknolojik meleklerdir”.

İkinci Dünya Savaşı’nın ardından bir yandan modernizme olan güvenin sorgulandığı diğer yandan büyü farklı bir şekilde bozulmaya devam eden bir dünyada, aşkın anlamlar da artık yeni dinsel hareketlerde aranmaya başlanırken UFO mitolojisi de böylece sahneye çıkmış olur (Ashcraft, 2021: 20). Dolayısıyla uzaylılara dair geliştirilen anlatılar, sekülerleşirken yeniden mitolojikleştirmenin birer örneği olarak görülebilir (Saliba, 1995: 35). Eliade (2016: 22-25) ise 1970’ler Fransa’sının bu türden “kültürel modalara”² olan meylini, 1950’lerde entelektüel dünyayı saran Varoluşçuluk akımının karşıtı bir yerden okur. Popüler bilim, okültizm, bilim kurgu ve spiritüel tekniklerin karışımı olarak görebileceğimiz bu yeni fikirler, Eliade’nin bir tür “taşra sıkıntısına” benzettiği Varoluşçuluğun aksine, insana kozmik bir anlam yüklemesi nedeniyle hızla yaygınlaşır. İnsan artık amaçsızca geldiği dünyada anlamsızca gezinen, yabancılaşmış ve faydasız bir varlık değildir. Eliade’ye göre insanın iç karartıcı bir atmosferde yaşamaya mecbur olmadığının anlaşılması, kolektif bir coşku uyandırmıştır ve böylece

² Planète Dergisi, Raëlian Tarikatı vb.

“Varoluşçuluk ve Marksizmden usanmış” kitleler için yaşam tekrardan anlamlı bir hale gelmiştir.

Bu makale, UFO dinlerinin Türkiye’den bir temsilcisi olarak kabul edilebilecek *Dünya Kardeşlik Birliği*’nin inanç sistemini incelemektedir. 1960’larda ortaya çıkan bu grup, 1980’lerde fasiküller halinde yazdırıldığı öne sürülen *Bilgi Kitabı* etrafında şekillenmiş, 1990’lardan itibaren vakıflar ve dernekler kurmuştur. Topluluk kendisine, “dünyayı ilahi bir uyanışa hazırlama ve insanlığı birleştirerek daha önce var olmamış bir dünya yaratma” misyonu biçer. Tüzüklerinde “Teozofi, parapsikoloji, spiritüel felsefe ve ufoloji alanlarında” çalışmalar yürüttüklerini belirten topluluk aynı zamanda “çeşitli ülkelerde hem Atatürk’ü hem Mevlâna’yı hem ülkemizi hem de *Bilgi Kitabı*’nı tanıtıcı” faaliyetlerde bulunmayı da ihmal etmemektedir (Dünya Kardeşlik Birliği, 2000: 2). Temelde UFO dinlerinin özelliklerini taşıyan bu topluluk, İslamiyet ile harmanlanmış uzaylı anlatılarıyla, dünya genelindeki muadillerinden ayırır. Zira Batı’daki örneklerde bu tür inançlar çoğunlukla Yahudi-Hristiyan miras üzerinden şekillenirken, *Dünya Kardeşlik Birliği* hem İslamiyet’i hem de Kemalizm’i aynı anda UFO’cu söylemlere eklemeler.

Bu çalışma, aşkınlık, gizem, ruhsal varlıklara inanış, mükemmeliyetçilik, kurtuluş, evrene amaç ve anlam atfı gibi benzer temalar etrafında şekillenen UFO dinlerinin (Saliba, 1995: 41), Türkiye bağlamında nasıl özgün bir biçim kazandığını; özellikle 1980’lerden itibaren belirginleşen toplumsal dönüşümlerle birlikte nasıl kurumsallaştığını analiz etmektedir. *Bilgi Kitabı* üzerinden, bu inanç söyleminin oluşumunu mümkün kılan toplumsal, kültürel ve siyasal koşulların izini sürmeyi; hem yerel (İslami, Kemalist ve Cumhuriyetçi kodlar) hem de yerel ötesi (Yeni Çağ, neoliberal öznellikler ve kozmik anlatılar gibi) dinamiklerle kurduğu çok katmanlı ilişkileri ortaya koymayı amaçlamaktadır. İslamiyet ve Kemalizm’in spiritüalist söylemlere eklenmesi elbette bu toplulukla birlikte ortaya çıkmamıştır. Aksine, *Dünya Kardeşlik Birliği*’nin bu söylemleri, Türkiye’de uzun süredir var olan ve Cumhuriyet’in modernleşme projesiyle biçimlenen özgün bir spiritüellik geleneğinin devamı niteliğindedir.

Cumhuriyet dönemi Türkiye’inde dinî düşünce ve maneviyat arayışları, seküler politikalarla şekillenen bir zeminde, özellikle de İslam’ın heterodoks kolları aracılığıyla sürekli müzakere edilmiştir. Bu süreçte hem devlet merkezli modernleşme projeleri hem de bireysel düzeydeki spiritüel yönelimler, senkretik bir dini söylemin oluşumunu beraberinde getirmiştir. Soyubol’un da (2021, 2024) ortaya koyduğu gibi, erken Cumhuriyet döneminde Batı menşeli modern spiritüalizm, Bedri Ruhselman ve takipçileri aracılığıyla Sufi gelenekle eklenmiş, seküler-bilimsel bir dil içerisinde yeniden tanımlanarak özgün bir

entelektüel zemin kazanmıştır. Ruh, hafıza ve bilinç gibi kavramlar etrafında şekillenen bu neo-spiritüalist anlatı, dinin devlet kontrolünde yeniden konumlandırıldığı bir dönemde, sekülerlik ile maneviyat arasındaki yaratıcı gerilimin bir ürünü olarak belirmiştir (Soyubol, 2024: 7).

Bu bağlamda neo-spiritüalizm, Cumhuriyet'in katı laiklik ethosu içinde doğmuş, ancak ne tam anlamıyla dindar ne de bütünüyle seküler bir entelektüel eğilimi temsil etmiştir (Soyubol, 2024: 2). 1940'lı yıllarda Peyami Safa, Bedri Ruhselman ve Enis Behiç Koryürek gibi isimlerin neo-spiritüalist yönelimleri, dönemin bazı entelektüel çevrelerinde Kemalist akılçılık ile maneviyat arasında keskin bir çelişki görülmediğini, hatta bu iki yönelimin zaman zaman yan yana düşünülebildiğini ortaya koymaktadır (Soyubol, 2021: 70-76). Mirza da çalışmasında (2019), Türkiye'deki sekülerleşme odaklı modernleşme deneyimi ile dinin yeni anlamlarla tekrar keşfedilmesi arasında bir bağlantı kurar. Osmanlı'daki spiritüalizm bir merak ve deney alanı olarak kalmışken, Ruhselman ve takipçileri spiritüelliği bilimsel iddialarla temellenmiş seküler bir öğretiyeye dönüştürmüşlerdir (Soyubol, 2019: 10-11). İspiritizmacılık³ ise pozitif bilimlerle uyumlu bir ruh bilimi olarak görülmüş; bu sayede spiritüel pratiklere bilimsel bir meşruiyet kazandırılması hedeflenmiştir (Türesay, 2024: 27).

Bu tarihsel çizgi 1980 sonrasında, neoliberal öznellik rejimleriyle kesişerek dönüşür. Örneğin Baydar'ın (2016) incelediği “manevî kişisel gelişim” tarzları, bireysel başarı arayışını duygulanımsal muhafazakâr bir bilgelikle harmanlayarak yeni öznellik biçimlerine kapı aralar. Bu tür söylemlerde Sufiliğin ve özellikle Mevlâna imgesinin, pazarlanabilir bir içerik olarak yeniden yapılandırıldığı görülür. Güner'in de (2023) belirttiği gibi Mevlâna figürü, postmodern-spiritüel, muhafazakâr-dini ve neoliberal söylemler arasında bir uzlaşma alanı yaratır hem bireysel dönüşüm arayışına hem de toplumsal aidiyet ihtiyacına hitap eden esnek bir anlamlar dizisi içinde konumlandırılır. Geleneksel İslam anlayışının çözülmeye başladığı 1980'lerde tasavvuf, yeni bir spiritüel uzlaşma zemini olarak öne çıkar (Güner, 2023: 362). Tasavvuf, İslam'ın evrenselci yönünü, farklı kültürlerle diyaloga açık yapısını ve ılımlı yaklaşımını temsil eden konvansiyonel bir boyut olarak işlev kazanır (Bölükbaşı, 2016: 160). İlerleyen yıllarda ise Mevlâna, iş dünyasında başarının, pragmatik ve esnek düşüncenin rehberine

³ İspiritizmacılık, modern spiritüalizm olarak da anılan, pozitivizm, evrimcilik ve bilimcilikten beslenen deneysel bir “ruh bilimi” anlayışıdır. Ruhların varlığına ve onlarla iletişim kurulabileceğine inanan ispiritizmacılar, bu amaçla çeşitli deneysel pratikler geliştirmiş; özellikle ölümlerin ruhlarıyla temas kurmayı merkeze alan bir inanç ve bilgi sistemi oluşturmuşlardır. Bkz. Türesay, 2024: 25-66.

dönüşerek neredeyse her duruma uyarlanabilir bir “manevî aparat” halini alacaktır (Güner, 2023: 366).

Öte yandan Atatürk’ün evrensel bir ruhani figür olarak temsil edilmesi, Türk modernleşmesinin yalnızca seküler değil, aynı zamanda metafizik boyutları da içerecek biçimde yeniden üretildiğine işaret eder. Kozanoğlu (1995: 70), 1980 sonrası dönemde Atatürk sembolünün tarih boyunca hiç olmadığı kadar güç kazandığını, bu süreçte İslam’ın siyasallaşırken Atatürkçülüğün bir tür tasavvufi yoruma büründüğünü vurgular. Türkiye özelinde İslamiyet ve Atatürkçülük gibi “garantili referanslar” üzerinden inşa edilen Yeni Çağ toplulukları, modernliğin ve modernlik-sonrası dünyaların krizlerine alternatif cevaplar üretmeye çalışmıştır (Kozanoğlu, 1997: 48-53). Bu çerçevede, reenkarnasyon, evrimcilik, bilimcilik, spiritüellik, Milenyumculuk ve holizm gibi Yeni Çağ’ın da unsurları arasında olan kavramlar, İslami ve Kemalist referanslarla iç içe geçerek Türkiye’ye özgü bir spiritüalizmin ufkunu belirlemiştir.

Dünya Kardeşlik Birliği de bu tarihsel arka plandan nasibini alır. Ancak söz konusu referanslara, UFO’culuk, uzaylı misyonları, yıldız kardeşlikleri ve galaktik bilinç gibi temalarla yeni yönler de ekler. Sufi gelenek, Kemalist modernlik ve neoliberal bireycilik gibi tanıdık bileşenleri bünyesinde barındırırken bunları kozmik bir anlatıya eklemleyerek kendine özgü bir sentez yaratır. Hem İslam mistisizminin hem de Cumhuriyetçi sekülerliğin etkisiyle biçimlenen yerli spiritüalizm hattının sürekliliğini muhafaza eder; aynı zamanda onun anlam ufkunu galaktik düzeye genişletir. Atatürk’ün kozmik bir misyonla Türkiye’yi dönüştürmesi, bu dönüşümün Bülent Çorak’ın “kadın peygamberliğini” ilan etmesine zemin hazırlaması ve Evren Yasası etrafında şekillenen birey merkezli söylemin neoliberal politikalarla örtüşmesi gibi unsurlar, *Bilgi Kitabı* anlatısının UFO dinleri içindeki özgün yanıdır. Bu nedenle *Bilgi Kitabı*’nı, ortaya çıktığı 1980’ler Türkiye’sinin sosyo-politik koşulları ve dönüşümleriyle birlikte değerlendirmek anlamlı olacaktır.

Literatürde doğrudan *Dünya Kardeşlik Birliği* hakkındaki akademik çalışmaların sınırlı sayıda olduğunu görürüz. Çoğunlukla ilahiyat disiplini içinden yapılan bu çalışmaların (bkz. Biçer, 2006-2007; Ak, 2008) temelini, dini tahrifat, sapma ve inancın dejenerasyonu oluşturur. İnsanların yaşadığı “inanç boşluğu” nedeniyle Yeni Çağ Dinsel Hareketlerine meylettikleri ön kabulünden yola çıkan çalışmalar, bir bakıma İslamiyet’in savunusuna dönüşür. Ancak ben burada söz konusu çalışmalarda yapılanın aksine inançlar arasında bir hiyerarşi kurmuyorum. Takipçileri tarafından Kuran’dan sonra geldiğine ve evrenin tek

kitabı olduğuna inanılan *Bilgi Kitabı*'nın⁴, inanç çerçevesini nasıl inşa ettiğini ve hangi kaynaklardan beslendiğini yorumsamacı perspektiften, eleştirel bir metin analiziyle inceliyorum. Zira *Bilgi Kitabı*, Yeni Çağ ve UFO dinlerinin temel eğilimleri ile İslami ve Kemalist kodlarla örülmüş bir uzaylı anlatısını birleştirir; bu unsurları yeni öznellik biçimleri ve kurtuluş vizyonlarıyla harmanlayarak çok katmanlı bir anlam evreni inşa eder. Bu katmanların çözümlenmesi, metnin yalnızca yüzeysel içeriğine değil, aynı zamanda onu kuşatan anlam rejimlerine ve metinlerarası ilişkilere de nüfuz etmeyi gerektirir. Bu bağlamda *Bilgi Kitabı*'nı hermeneutik yöntemle inceleyerek, metni tarihsel koşulları, kültürel referansları ve söylem biçimleriyle birlikte değerlendiriyor, böylece metnin kendi iç mantığını ve onu mümkün kılan epistemolojik zemini ortaya çıkarmayı hedefliyorum (Bauman, 2017; Özlem, 1996; Bilen, 2016).

Bu doğrultuda, önce *Bilgi Kitabı*'nın genel içeriğini ve anlatısını ortaya koyacağım. Devamında metni, Yeni Çağ inanışlarıyla birçok yönden kesişen ancak özellikle teknolojik uzaylı temsilleri ve kozmik anlatılarıyla kendine özgü bir yer edinen UFO dinleri özelinde; *Ezoterizm-Okültizm-Teozofi*, *Bilimcilik* ve *Milenyumculuk* gibi temalar etrafında sorunsallaştırarak, inanç sisteminin bu akımlarla olan ortak yönlerini tartışacağım. Son olarak, kitabın söylemsel özgünlüğünü şekillendiren Kemalizm ve neoliberalizm eksenindeki eklemlemeleri inceleyeceğim. Bu bağlamda da iki temel izleği takip edeceğim: Birincisi, Atatürk'ün evrensel ve kozmik bir figür olarak yeniden konumlandırılması ve buradan hareketle kadın peygamberliğe açılan meşruiyet zemini; ikincisi ise, Evren Yasası etrafında şekillenen birey merkezli kurtuluş söyleminin, neoliberal özne tasarımıyla kurduğu ideolojik örtüşme noktalarıdır.⁵

1. BİLGİ KİTABI NE ANLATIR?

Toplamda dokuz yüz otuz dokuz sayfa olan kitap, elli beş fasikülden ve sonuna eklenen açıklamalardan oluşur. Çorak'ın anlatımına göre kitabın dünya dışı varlıklar tarafından yazdırılması 1981'de başlamış, ilk fasikül 1984'te ve son fasikül 1992'de yayımlanmıştır. 1993 yılında ise tüm fasiküller *Bilgi Kitabı* ismiyle birleştirilmiştir. Kitabın içeriği, farklı farklı varlıkların dünyaya ya da doğrudan kişilere verdiği mesajlara dayanır. Bu bağlamda sesler hayli çeşitlidir. Kimi zaman

⁴ Metin boyunca *Bilgi Kitabı*'nı işaret eden tüm referanslar "B.K." olarak kısaltılacaktır.

⁵ Bu makaleye dair fikirlerin yeşermeye başladığı sıralarda müstakbel Amerika Birleşik Devletleri Başkanı olan Donald Trump'ın seçim sürecinde "daha fazla UFO görüntüsü yayımlama" vaadini, manidar bir şekilde takip ettim. Bu açıklamayı bir yandan devletin bilgi ve teknolojileri halktan gizlediğine dair komplo teorilerini güçlendiren diğer yandan "uzaylı ziyaretleri" hususunda halk nezdindeki ilgi ve merakı gösteren bir beyan olarak okumak mümkündür. Bu sentaksla hem devlet hem uzaylılarla temas açısından "bilgiye erişimin özel yolları" olduğunu ifade eden, "epistemolojik" bir iddia olarak uzaylı komploalarının, popülist söylemlere nasıl eklemleendiğinin güncel bir örneğini görmüş oluruz (Bkz. Robertson, 2021).

kendisine verdiği isimle “Altın Çağın Kalemi”, “Mevlâna” ya da “B. Ç.” olarak Çorak konuşur, kimi zaman da anlatıcılar Rab’dan, Resul, Cebrail, Atatürk, Amon, Işık, Uzaylılar, Merkez, Konsey, Starlar Konseyi, Sadıklar Konseyi, Sulh-Işık Konseyi, Neptün, Yüce Meclis, Birleşik Realite Konseyi, Yüce Ruh, Star Dost, Yüce Zamanın İlk Sorumlusu Bedensiz Varlık Sahora, Konseyin Özel Kalemi, Galaksi İmparatoru, Kozmos Federal Meclisi, Büyük Ağabeyler, Kozmik Yansıma Ünite Birliği, Uzay gemilerinin kaptanları ve Bertrand Russell’a kadar değişiklik gösterir. Dini ve tarihi olarak aşına olduğumuz şahsiyetler haricindekileri kimliklendirebilmemiz çok da kolay değildir. Çoğu zaman Merkez, Konsey, Sistem, Işık, Neptün gibi mesaj ileten “şeylerle” kimin ya da neyin kastedildiği, bu kavramların muhtevasının ne olduğu anlaşılamaz. Ya da benim anlamlandıramamam, metnin diliyle ifade edersek, okurun henüz bunu anlayabilecek bir bilince ulaşamamasından kaynaklanır.

Metinde anlatıcılar sıklıkla değişse de içerik ve üslup aynı minvâlde devam eder, dolayısıyla verilen mesaj bakımından okur için mesajı verenin pek de önemi yokmuş gibi görünür. Ancak buradaki çözümleme açısından metinde kimlerin konuştuğu ve kategorilerin nasıl çerçevelendiği elbette önemli bir yerde durmaktadır. Bu noktada kitabın hezeyan olarak da değerlendirilebilecek, anlamlandırması güç ifadelerle yüklü olduğunu da vurgulamak gerekir. “Edison yaşadığı dönemde hücre bilinci ile Einstein’a ışık tutması” (B.K., 161) ya da “Kadir enerji odağından atomik bütüne intişar eden ses vibrasyonları” (B.K., 162) gibi anlaşılmaz bağlantılar içeren cümlelerin yanı sıra içinde bolca çelişki de barındırır. Örneğin insan bazı yerlerde “yüce bir varlık” olarak bazı yerlerde de “evrimini tamamlamamış aşağı bir varlık” olarak tanımlanır. Benzer şekilde üzüntü kimi zaman “frekanslarımızı kapatan duygu” kimi zaman da “beyni açan anahtar” şeklinde nitelenir. Metinde anakronistik unsurlar da ayrıca dikkat çeker. Sayfalar ilerledikçe bu çelişkiler açıkça fark edilir hale geldiğinde ise metin bunları “sınav ve tekâmül vesilesi” olarak sunar. Dahası uzaylıların, “önce şaşırt, sonra ayılt” taktiğiyle (B.K., 177) takipçilerini “düşünmeye teşvik ettiği” ve “beyin jimnastiği” yapmalarını sağladığı öne sürülür.

Kitabın yazılmaya başlanması 1981’e tarihlendirilse de Mevlâna’nın reenkarnasyonu, Çorak’ın bedeni üzerinden şöyle anlatılır: “Son dünya doğuş tarihimiz, Kasım 1923; Görevi devir alma tarihimiz, Kasım 1968” (B.K., 219). “Görev alma” ifadesine ilaveten metin içinde Mevlâna ile İsa ve Muhammed’in isimlerinin aynı kategoriye koyulması gibi örtük imalar da aslında Çorak’ın peygamberlik iddiasında bulunduğunu gösterir. Peygamberlik misyonunun farkına varıldığı tarih olarak, Musa ve Muhammed ile örtüşen biçimde, kırklı yaşlar işaret edilmiştir. *Bilgi Kitabı*, içindeki farklı sesler tarafından, bugüne dek insanların kutsal kabul ettiği tüm kitapları kapsayan ve evrenler arası geçerliliğe

sahip tek kitap olarak betimlenir. “Tek Tanrının” emri üzerine, bu kitapla evrenin, bir çatı altında birleştirildiği söylenir (B.K., 1). Ancak kitapta tasvir edilen Tanrı anlayışı, tek Tanrılı dinlerin bilinen yaratıcısından ziyade, her boyuta enerjisini ulaştırabilen “evrensel bir kompiter” (B.K., 442) olarak tanımlanan bir teknolojiyi ifade eder. Tanrıyı bir “enerji” ya da “teknoloji” olarak konumlandıran bu bakış, Yeni Çağ dinsel inanışlarının antropomorfik olmayan Tanrı imgesiyle de örtüşür (Hanegraaff, 1998: 183-184). Bu anlayışta, deneyim temelli bir yaklaşım ön plandadır; önemli olan, “kozmik hislerin” uyandırılmasıdır. Tanrı böylece, inanılan bir varlık olmaktan çok, duygu uyandırarak doğrudan tecrübe edilen bir “şey” olarak ele alınır.

Böylesi bir Tanrı anlayışı devamında dinleri ve mezhepleri de elbette sorunsallaştıracaktır. Bu hususta kitap Tek Tanrılı dinlerin mezheplerini “bölücü” olarak niteler. Çünkü dinlerin ve mezheplerin farkında olmadığı şey hepsinin Tanrısının bir olduğudur (B.K., 12). Bu idrakin gelişmesiyle bağnazlık ve yobazlığın hayatımızdan çıkacağı da müjdelendir; insanlığın bundan sonraki hayatında artık emeklemeye yer olmayacaktır (B.K., 10). Ancak çağın gelişmeleri ışığında yeni bir bölünme meydana gelmiştir: Dünyalı ve Uzaylı. Bu ayrışmadan uzak durulması için uzaylılar şöyle bir telkinde bulunurlar: “Bizleri de tabulaştırmayın. Bizler de Tanrının kullarıyız. Ama ne var ki, bizler sadece sizlerin büyük ağabeyleriniziz” (B.K., 16). Ayrıca bir başka fasikülün “Kendimizi Dünyalı Kardeşlerimize Tanıtıyoruz” başlıklı yazısında uzaylılar, kendilerini şöyle tanımlarlar: “Bedenliyiz, seveceniz (...) istersek görünür, sohbet ederiz. Tekniğimiz, tamamen elektronik bir sisteme dayanır (...) aynen sizler gibi insanlarız (...) ancak bizdeki sistemler, sizden belki milyonlarca defa daha mükemmel ve mükemmeldir” (B.K., 154). Dolayısıyla uzaylılar, iyi, yardım sever, insanların medeniyette örnek alacağı ve izlerinden gidebileceği varlıklar şeklinde temsil edilir. Ancak popüler kültürde bu konuda bir kafa karışıklığı hakimdir: Uzaylılar, insanlığın iyiliği için çalışan dost canlısı varlıklar mıdır, yoksa dünyayı istila ederek insanlığı kolonileştirmeye mi çalışacaklardır? Burada “Uzaylılar sonsuz iyi midir?” yoksa “Uzaylılarda kötülük var mıdır?” sorularına verilecek cevapların da yeni bir teodise tartışması potansiyeli taşıdığını söyleyebiliriz. Kitap burada iyiliğin tarafını tutarak, dünyanın hiçbir zaman “uzaylı dostlar” tarafından istila edilmeyeceğinin garantisi veren, “Kozmos Federal Meclisi”nin mesajını iletir (B.K., 225).

Kutsal olduğuna inanılan metinler bağlamında Kuran’ın 1999 yılına kadar geçerli olduğu, ancak milenyuma yeni bir inançla girilmesi gerektiği vurgulanır (B.K., 25). Altın Çağ’ın esas ve hakikatlerinin temellerinin 2000 yılında atılmaya başlanacağı belirtilerek inançlar ve kitaplar arasında bir süreklilik ilişkisi kurulur (B.K., 178). Bu noktada ardıl olarak gösterilen kitapların geçerlilik sürelerinin

yaklaşık yirmi yıl kadar çakıştığını görürüz. Bu örtüşen zaman dilimi *Bilgi Kitabı* için bilinç yükseltmeye imkân tanıyan bir dönemdir. Kendisini 21. yüzyılın ötesine ışık tutan bir eser olarak tanıtan bu kitabın özelliği, geleceğe rehberlik etmesidir. Gelecekte ise kendisine hüküm sürmek için kimi yerde beş yüz kimi yerde yedi yüz yıl arasında değişen bir zaman dilimi biçer (B.K., 253, 297). Ancak kitap yazılışını, tüm dünyanın kurtuluşu için Mevlâna ile kozmik güçler arasında asırlar önce yapılan bir anlaşmanın sonucu şeklinde sunarak kökenini hayli eski bir geçmişe dayandırır (B.K., 324). Fasiküllerin dağıtılmaya başlandığı 1980’li yıllardan 2000’lere kadar, ortaya çıkmış ve çıkacak olan önemli kozmik görevler nedeniyle bu kitabın zamanı ancak gelebilmiştir. Uzaylı “Konsey”i, bu kitabın Musa’dan bile önce hazırlanan ilk kitap olduğunu ve doğru zaman gelene kadar mikro arşivlerde saklandığını bildirmiştir (B.K., 297). Dolayısıyla çağın ihtiyaçlarına göre tek Tanrılı dinlerin güncellenmiş bir devamı olarak kendini ortaya koyan kitap, dünyanın artık kozmik bir şuur kazanma vasıtasıyla evrene açıldığını söyler. Bundan böyle uzay çağına yakışır biçimde ilim yoluyla bir ilahi görev mevcuttur. Büyük anlatıları yıkma ve kavramları dönüştürme kapasitesi bakımından postmodern bir görünüm sergilese de değişimin yönüne atfedilen ahlaki gerekçe ve “gelişebilen insanlık” nosyonu bağlamında bu inancın, modernleşmenin “ilerleme” ideolojisinin hâletiruhiyesini taşıdığını söyleyebiliriz.

Bu noktada, takipçilerle kurulan ilişkilerden de bahsetmek gerekir. *Bilgi Kitabı*’nın temel amacı, en basit ifadeyle, kozmik algıları uyandırmaya çalışmaktır (B.K., 26). Bu hedefe ulaşıldığında, dünya dışı yaşamla bütünleşileceği ve insanlığın, üst bir mertebeye erişeceği öne sürülür. Bu süreçte, vicdan, akıl ve mantığın tüm kutsal kitapların yerini alacağı belirtilir (B.K., 32). Bu amaca ulaşmak için de takipçilerden fasiküllerin “elle” yazılıp dağıtılması talep edilir. Çoğaltılan ve dağıtılan metinler, bireylerin kurtuluş “bonservisi” olarak tanımlanmaktadır (B.K., 8, 146). Bu yayılma çabalarının karşılıksız kalmayacağı ve bir garanti niteliği taşıdığı ifade edilirken bu güvence, “bu söz, uzaylı dostlarınızın sözüdür, unutmayın” ibaresiyle de desteklenir (B.K., 28). Günümüzde oldukça aşina olduğumuz “geçiş garantisi” kavramı burada da karşımıza çıkar. Bu da Yeni Çağ’a geçiş için verilen teminattır. Takipçilerden talep edilen, metinlerin el yazısıyla çoğaltılması, kişilerin iç dünyalarını kontrol etme amacı taşır. Metinlerin yazımı sırasında, bireylerin titreşimlerinden ego ve olumsuz düşüncelerin tespit edildiği; ayrıca kozmik ışık fotonunun düşünce sinyalleriyle birleşerek, uzayda tutulan bir arşivde bireylerin “disket” şeklindeki dünyevi defterlerine kaydedildiği iddia edilmektedir. İslamiyet’in “amel defteri” kavramı, bugüne hayli uzak olsa da o dönemin yeni teknolojik gelişmeleriyle “disketler” olarak yeniden yorumlanır. Artık bu, melekler tarafından tutulan bir defter değil; evrenin doğasından kaynaklanan olayların teknik araçlarla yakalanıp

yorumlanarak teknolojik bir aygıta kaydedilmesi olarak açıklanır. Ayrıca, alınan her nefesin de “kompiturlara” kaydedildiği ifade edilir (B.K., 19). Bu dönüşüm, hayatların kayıt altına alındığına dair inanışların, çağın ruhuna uygun olarak nasıl yeniden üretildiğini, aynı zamanda da denetim ve gözetim fikrinin değişen araçlarla varlığını nasıl sürdürmeye devam ettiğini gösterir. Bu konuda önemli bir uyarı da bulunur: 1990 yılına kadar, bireylere yalnızca üç kez olumsuz duygularından kaynaklanan hata yapma hakkı tanınmaktadır. Bu süre zarfında, silinen hataların ardından yeni bir disket tahsis edileceği belirtilirken, 1990 yılından sonra yapılan hataların artık yenilenemeyeceği özellikle vurgulanmaktadır (B.K., 338).

Uzaylılar, takipçilerinden sıkı bir disiplinle çalışmalarını beklerken sıklıkla da gösterilen çabaların yetersiz olduğunu ifade ederler; bunun yanı sıra, sürekli bir “zaman daralması” vurgusu yaparlar (B.K., 97). Starlar Konseyi, yayınladığı bir bildiride, “Sadece Tanrınıza dayanıp, yan gelip yattınız” diyerek takipçileri eleştirir ve tekamülün hızlanmasının artık bir gereklilik olduğunun altını çizer (B.K., 64). Bu aciliyet, zaman zaman tehdit konusuna dönüşür; mazeretsiz biçimde umursamazlık görülmesi durumunda, ilgili kişinin “plan dışı” bırakılacağı belirtilir (B.K., 133). İlerleyen fasiküllerde, tehditlerin kişilerin ailelerine kadar genişlediği görülür; kitabı yazmayan kişinin yalnızca kendisinin değil, ailesinin de kurtuluş planını riske atacağı söylenir (B.K., 566). Burada uzaylıların, insanları kendi haline bıraktıklarında tembel ve umursamaz davranacaklarına dair bir varsayıma sahip oldukları dikkat çeker. Takipçilere yönelik bir diğer önemli uyarı ise “şüphe” konusudur. Şüphe, bilinç kanalını tıkayan bir engel olarak tanımlanır; bu nedenle de inancın güçlü olması ve şüpheye yer bırakılmaması gerektiği vurgulanır (B.K., 175). Şüphe ve inanç, birbirine zıt kavramlar olarak konumlandırılır. Öte yandan, mesajları okuyabilenlerin özel ve seçilmiş insanlar olduklarına dair bir söylem de mevcuttur. Gönderilen titreşimleri (yani mesajları) “ancak üstün zekâlıların” anlayabilecekleri ifade edilir (B.K., 114). Bekledikleri bu sıkı çalışma disiplini içinde, çalışan haklarını da gözeterek uzaylılar, zaman zaman tatil ilan ederler. Örneğin, 1985 tarihli on ikinci fasikülde Sirius Misyon Gemisi’nden gelen özel bir mesajda şu ifadeler yer alır: “Grubunuz resmi olarak Mayıs’ın on beşinden itibaren tatile girmektedir (...) 1986 Ocak ayına kadar fasiküller yayınlanmayacaktır” (B.K., 100).

2. BİLGİ KİTAPINI UFO DİNLERİ İLE OKUMAK

UFO inançları literatürde genellikle Yeni Çağ Dinleri (*New Age⁶ Religions*) içinde konumlandırılrsa da Hanegraaff (1998: 96), geleceğe dair sahip oldukları

⁶ “Yeni Çağ” isminin “emik” bir bakışla mı yoksa “etik” bir bakışla mı verildiğine dair tartışmalar olagelse de kavramın genel olarak 1960’lı yılların karşı kültürü içinde ve yeni bir dönem

güçlü apokaliptik anlayış ve bilincin yükseleceği yeni bir çağ beklentisi dolayısıyla bu inançları Yeni Çağ Dinlerinin de bir öncülü olarak değerlendirir. Ona göre Yeni Çağ Hareketini anlamlandırabilmek için bakılması gereken kaynak UFO kültürleridir; bir başka ifadeyle bu toplulukları bir tür “Proto-Yeni Çağ Hareketi” olarak görmek daha uygundur. Zaten Yeni Çağ’ın kurucularından biri olarak kabul edilen David Spangler da bu hareketlerin içinden gelir. UFO dinlerinin metafizik dünya görüşü birçok kaynaktan esinlenirken genel olarak ezoterik, spiritüel, Teozofik ve tek Tanrılı inanışları rasyonellik, uzay teknolojisi ve modern kozmoloji ile uzlaştırmaya çalışırlar (Hayes, 2021: 428). Ashworth’ün (1980) bir tür “paranormal festival” olarak gördüğü bu inançları Zeller (2021), *Okült-Ezoterik-Teozofik kökenlerinin olması, Bilimcilik ve Milenyumculuk* anlayışları ile *Popüler Kültürle Melezlik* şeklinde ortak örüntüler bakımından dörde ayırır. Ancak bu çalışmada “popüler kültür ile melezlik” başlığı, *Bilgi Kitabı*’nın söylemsel yapısında merkezi bir kurucu unsurdan ziyade dolaylı bir katman olarak işlev gördüğü için dışarıda bırakılmıştır. Zeller’in de belirttiği gibi, UFO inançları sıklıkla sinema, televizyon dizileri ve popüler medya üzerinden şekillenen imgelerle karmaşık biçimlerde kesişir; örneğin *Star Trek* dizisi ya da 1950’li yılların Hollywood yapımı uzaylı filmleri gibi. Ancak bu tür görsel ve kültürel referanslar *Bilgi Kitabı*’nın kozmolojisinde doğrudan belirleyici değildir. Aksine, kitap kozmik anlatısını, din, bilim, spiritüalizm, Kemalizm gibi dinî-tarihsel-ideolojik çerçeveler aracılığıyla kurar. Bu nedenle popüler kültürle melezlik başlığı burada, analitik bir derinlikten ziyade kategorik bir kayma olarak ele alınmıştır.

Öncelikle tarikatın başındakiler genelde kendilerini dini, tarihi ya da mitolojik kişilerin reenkarnasyonu olarak sunarlar. Örneğin, Raëlyan’ın lideri Claude Vorilhon kendisini İsa’nın (Dericquebourg, 2021); Unarius’un kurucularından Ernest Norman İsa ve Osiris’in, eşi Ruth Norman ise İsis’in yeniden bedenlenmiş hali olduklarını ifade ederler (Tumminia, 2021). Burada İsa figürünün seçilmiş olması elbette tesadüf değildir. İsa hem bu dünyayı kendini kurban ederek aydınlatan iyilik ilkesi hem de ruhani olarak sevgi ve tutkunun temsilidir. Literatürde daha çok oğlu Horus’a yakıştırılmış olmasına rağmen kardeşi kötü Tanrı Set karşısında iyiliği temsil eden Osiris’i de Mısır mitolojisi içindeki İsa ya da Tanrı olarak okuyabiliriz. Ruth Norman’da bedenlendiği iddia edilen İsis ise Osiris’in hem kardeşi hem de karısıdır. *Dünya Kardeşlik Birliği*’nin

beklentisiyle şekillendiği kabul görür. Alternatif spiritüelliklere dayalı inanç ve uygulamaları tanımlamak için kullanılan Yeni Çağ kavramı, aslında belirsiz ve geniş bir içeriğe işaret eder. Net sınırları olmaması, birçok farklı grupla ilişkilendirilmesi ve kurumsallaşmadan uzak bir yapı sergilemesi nedeniyle kesin bir tanım yapmak zordur. Temel özelliği, farklı felsefeleri, inançları ve pratikleri bir araya getirerek eklektik ve çok yönlü bir görünüme sahip olmasıdır (Bkz. Chryssides, 2007; Hanegraaff, 1998; Heelas, 1996)

kurucusu Çorak da sevgi, hoşgörü, kardeşlik ve barış gibi değerleri temsil ettiği düşünülen Mevlâna'nın reenkarnesi olduğu iddiası ile karşımıza çıkar (B.K., 216).

Mevlâna imgesi yalnızca hoşgörü, sevgi ve birlik temalarıyla bir uzlaş alanı işlevi görmekle kalmaz. Giriş bölümünde de bahsi geçtiği üzere, aynı zamanda küresel spiritüel piyasada pazarlanabilir turistik bir sembole dönüşmesi dolayısıyla, evrensel kabul gören bir figür olarak kullanılmaya son derece elverişlidir. Tarihsel bağlamından soyutlanarak evrensel bir bilgelik otoritesine dönüştürülmesi sayesinde, dine mesafeli kişilere dahi hitap edebilen Mevlâna imajının, burada kullanılması anlamlıdır. Çorak'ın kendini Mevlâna misyonunun taşıyıcısı, hatta Mevlâna'nın bizzat yeniden bedenlenmiş hâli olarak sunması, söylemsel meşruiyetini güçlendirmeye yönelik stratejik bir tercihtir. Çünkü reenkarnasyon motifi, ruhsal bir evrime işaret eder. Buradaki şekliyle İsa, Osiris, İsis ya da Mevlâna gibi “üst” mertebedeki ruhların yeniden bedenlenmesi, yukarıdan aşağıya doğru yapılacak bir rehberlik manasında anlatılara meşruluk kazandırır. Çünkü bu dini yahut mitolojik varlıkların, manevi, ahlaki, zihinsel ve entelektüel olarak ruhsal evrim zincirinin en tepesinde yer aldıkları ve sıradan insanlardan farklı, üstün bir bilgisel donanımlara sahip oldukları kabul edilir. Dolayısıyla burada birtakım gizli bilgilerin varlığından bahsedebiliriz.

Okültist, Ezoterik ve Teozofik Kökenler

Alelaide insanların farkında olmadığı derin ve örtük bilgiler manasında UFO dinlerinin okültist, ezoterik ve Teozofik kökenlerine dikkat çekmek gerekir. Duyu dışı algı, telekinezi, psişik yetenekler, astroloji gibi kavramlar Batı ezoterizminde olduğu gibi Yeni Çağ dinsel inanışlarında ve UFO dinlerinde de kendilerine önemli bir yer bulurlar. Aslında ezoterizme göre gizli bilgi de yoktur, her şey ortada olmasına rağmen insanın uykuda olan duyuları nedeniyle bu bilgilere ulaşması sınırlıdır (Algan, 2006: 129). Varlığın kaynağına dair bu görülmeyen bilgilerin gizini açmaya çalışma ve bu gerçekleri teorik olarak açıklamaya yönelik çabalar hep deneyim temellidir. Bu bağlamda şeyler, bakan için birer göstergeye dönüşür. Dolayısıyla da zahiri her şey batını bir görülmeyene işaret eder. Tüm bu işaretleri anlamak yahut anlamlandırmak ancak kişinin “yorumlama organlarının” açıklığına bağlı olarak gerçekleşir. Duyu dışı algılar konusunda kimileri doğuştan kabiliyetlidir. Misal, kendilerini İsa ya da Mevlâna'nın reenkarnesi olarak gören bu liderler, bedenlerinde ev sahipliği yaptıkları üstün ruhlar sayesinde bu yeteneği haizdirler. Buradaki kartezyen düşünce hemen göze çarpsa da gerçeklerin vücutla tecrübe edilebilmesinden dolayı ruh, konakladığı bedene olağandışı deneyimler yaşama imkânı sağlarken bu ayırım silikleşiyormuş gibi görünür. Farklı boyutlar ya da yaşamlar arasında “kanal olan” bu bedenler, başka varlıklar tarafından insanlıkla bir iletişim aracı olarak kullanılırlar. Bu

iletişim anlarının, bazı durumlarda kişi bilinçliken bazı durumlarda ise trans halindeyken gerçekleştiği iddia edilir. Hemen anlaşılacağı üzere “kanal olma”, kurumsallaşmış dinlerin “vahiy” kavramına çok benzerdir, dolayısıyla da aslında bu fenomeninin aşağı yukarı tüm dinlerde görüldüğünü söylemek hata olmayacaktır (Klimo’dan akt. Hanegraaff, 1998: 26). Ancak UFO dinleri mevzu bahis olduğunda bu durum hayli önem kazanır. Zira uzaylıların insanlara yol gösterebilmesini sağlayacak mesajları bizzat iletecek, onları insanların diline çevirebilecek kişilere ihtiyaç vardır. Mesajları gereken yerlere ulaştıran söz konusu araçlar, dünya dışı varlıklar adına rehber olma sıfatını da böylece yüklenmiş olurlar.

Üst mertebeye sahip ruhunun bir özelliği olarak bu yetenek *Dünya Kardeşlik Birliği*’nin lideri Çorak’ta da bulunur. 1960’lı yıllarda, bir gün “beynine akım eden düşüncelerle” bunu tecrübe ettiğini söyleyen Çorak, zaman içinde uzay gemilerine erişim sağlama ya da istediği varlığa soru sorma şeklinde iletişimi yönetmeyi de öğrenecektir. İnsanlığın gelişimine ve ruhsal dönüşümüne rehber olacak bilgiler, Cebrail’in Çorak’ı görevine ikna etmesiyle birlikte 1.11.1981 tarihinden itibaren dünyaya iletilir (B.K., 31). Bu tarihten sonra Çorak, astral seyahatler, ışınlanmalar, direkt temaslar ve kendisine açıklanan hakikatler sayesinde evrenin birçok gerçeğine vakıf olduğunu söyler (B.K., 404). Kendisini bu gerçekleri aktaran “ana kanal” olarak sunmasının yanı sıra takipçilerine de mesaj alabileceklerini söyleyerek algılarını geliştirmelerini öğütler ve böylece “kanal olma” halini bir tür demokratikleştirir. Ancak sıradan insanın mesaj alma şekli elbet farklı olacaktır. Uzaylıların filmlerdeki diyaloglar üzerinden mesaj verdikleri söylenilerek takipçiler, televizyondaki filmleri daha dikkatli izlemeye yönlendirilirken (B.K., 517) her şeyin kasıtlı olarak algılandığı paranoid bir nedenselliğe doğru çağırılırlar (Kern, 2008: 12).

Burada dikkat edilmesi gereken bir diğer konu da UFO dinlerinin Teozofik kökenleridir. Zira Teozofinin dünya dışı yaşamı, insanlığın refahı için endişe eden, zeki, üstün bir teknoloji ve ahlaka sahip rehber “ustalar” şeklinde kutsallaştırması sebebiyle birçok UFO dininin Teozofiden türediği kabul edilir (Zeller, 2021: 10). Teozofinin ruhsal evrim, teknoloji ve dünya dışı varlıklar arasında kurduğu bağlantı UFO dinlerine de taşınırken Teozofik düşüncenin merkezinde yer alan “evrensel insanlık kardeşliği” fikri de UFO inançlarıyla birlikte gezegenler arası bir kardeşliğe dönüşür (Partridge, 2003: 15,19). Bu çerçevede “ustalar” yaklaşımı da yine kökenini Teozofiden alan ve UFO dinlerine aktarılan ortak bir başka noktadır. Madam Blavatsky, Venüs’te yaşayan, evrenin fiziksel doğasını çok iyi bilen, bilim ve teknoloji hususunda üstün bilgilere sahip, insanlığın ve tüm evrenin refahı için manevi rehber olarak faaliyet gösteren, “üstat” konumundaki dünya dışı varlıklardan bahseder (Partridge, 2003: 7). Ancak insanların bihaber

vaziyetleriyle bu rehberliğe ve gerçekliğe direndikleri ve tüm insanlığın gelişimini engelledikleri düşünülür. Görüldüğü gibi UFO dinlerinde, insanın mevcut durumundan bir memnuniyetsizlik söz konusudur. Oysa insanlık ancak yol gösterenlerle birlikte geçireceği ruhsal dönüşümler vasıtasıyla kozmik plana dâhil olabilecektir; bu sebeple de değişim zorunlu bir kategori olarak karşımıza çıkar. Diğer tüm UFO dinlerinde olduğu gibi *Bilgi Kitabı*'nda da aktarılan içeriğin Teozofinin dünyamıza yansması olduğu ileri sürülür (B.K., 177).

Bilimcilik

Zeller'i takip ettiğimizde, ikinci ortak konu bilimciliştir. UFO dinleri sıra dışı bilim anlayışıyla bir yandan ruhaniliği rasyonelleştirmeye çalışırken diğer yandan konvansiyonel bilimi de maneviyatı görmezden gelmekle itham eder. Ortaya koyduğunu iddia ettiği anlayış, materyalist ve indirgemeci olmayan, dünyayı yabancılaştırmayan, hiçbir şeyi dışarıda bırakmayan holistik⁷ bir bilim perspektifidir. Patridge'e göre (2003: 21) tüm UFO dinleri bir yere kadar "fizikselci"dirler. Fizikselcilik, tüm anlamlı ifadelerin temel olarak somut nesne ve süreçlere dayalı bir fizik diliyle ifade edilebileceğini öne süren yaklaşımdır (Ulaş, 2002: 564). Tek Tanrılı dinlerdeki referanslar UFO dinlerinde fiziksel açıdan yeniden yorumlanır; bir başka ifadeyle bu inançlar, kutsal kitapların bir tür "fizikselci hermeneutiğini" sunarlar (Patridge, 2003: 23). Temel varsayım, birçok dini anlatının UFO'lar çerçevesinde yeniden yorumlandığında anlamını bulacak olmasıdır. İnsanların zamanında gözüne doğüstü gibi görünen ve mucize addedilen olaylar, aslında üstün güçlere sahip varlıkların gerçekleştirdiği somut faaliyetlere indirgenir. Yani bu vakaların olağanüstü bir tarafı yoktur, bilakis ampirik olarak doğrulanabilir niteliklere sahiptirler. Musa ve takipçilerinin Mısır'dan kaçarken peşlerindeki Firavun ve askerlerinden kurtulmasını sağlayan "Kızıl Deniz'in yarılması" hikâyesi, yine Mısır'dan çıkışta yol gösteren bulut, Hezekiel'in ateş arabasıyla göğe yükselmesi, İsa'nın doğumu sırasında meleklerin görünmesi gibi olaylar hep UFO deneyimleri olarak değerlendirilir (Saliba, 1995: 32-33).

Bu hususta UFO takipçilerini belki de en çok etkileyen şey, 1968 yılında yayımlanan ve hızla başka dillere çevrilip dünyada çok satanlar arasına giren

⁷ Holizm felsefede, bir bütünün parçalarının toplamından daha fazlasını ifade ettiğini savunan bir düşünce biçimiyken, Yeni Çağ inanışları içinde, evrendeki varlıkların nihai olarak birbirlerine bağlı olduğunu öne süren bir yaklaşıma dönüşür. Bu bağlamda holizm beden, zihin ve ruhu bir bütün olarak ele alırken aynı zamanda bireyin evrenle olan bağlantısını vurgular. Bu bakışa göre mikrokozmos, makrokozmosun bir yansımasıdır ve bu ikisi arasındaki yaşanacak olası bir dengesizlik, kozmik bir uyumsuzluk yaratacaktır. Ayrıca Yeni Çağ düşüncesinde varlıklar zaman içinde evrim geçirerek daha yüksek bir bütünlüğe ulaşacağından holizmin bir yandan da geleceğe yönelik bir kavram olduğunu söyleyebiliriz (Hanegraaff, 1998: 119-120).

Erich von Däniken'in *Tanrıların Arabaları (Erinnerungen an die Zukunft)* isimli kitabı olur. Däniken (2011) her ne kadar kendisini bir araştırmacı olarak sunsa da akademik çevrelerde kabul görmeyen çalışmasında, insanları “ilkel hayvan” halinden çıkartıp akıllı bir tür haline getirmek için tarihte bilinen tüm önemli mihenk taşlarının (tekerlek, yazı, haritacılık, takvim, Mısır Piramitleri gibi arkeolojik yapılar vb.) dünya dışı varlıklar tarafından verilmiş hediyeler olduğunu söylerken medeniyet tarihini farklı bir pencereden yeniden yazma girişiminde bulunur. Ona göre, Eski ve Yeni Ahit'teki hikâyeler de arkeolojik kalıntılar da zamanı gelip medeniyet ilerlediğinde anlamını bulması için uzaylıların bıraktığı kanıtlardan başka bir şey değildir. Dolayısıyla Tanrı(lar) kavramını, “ilkel insanın gözündeki uzaylılar” olarak açıklayarak sekülerleştirmeye çalışır.

UFO dinlerinin seküler fizikselci epistemolojisi elbette konvansiyonel anlamda bilimden ziyade bilimin bir imajı, yani sözdebilim (*pseudoscience*) olarak kabul edilir. Her ne kadar bilim dilini kullanmaya çalışsalar da klasik bilimin yaklaşımlarıyla çelişen UFO dinleri, kendisini bir tür “halk bilimi” (*folk science*) olarak ortaya koyar, çünkü burada inşa edilen gerçeklik, tanıkların⁸ ifadelerine dayanmaktadır (Zeller, 2021: 9). Bu tanıklıklar sayesinde geleneksel teolojilerin hikâyeleri yeniden ele alınabilir bir hale gelir. Artık insanlar gerçekleri duyabilecek ve daha da önemlisi anlayabilecek teknolojik ve bilimsel gelişmeyi göstermişlerdir. Oluşan yeni bilinçte hikâyeler ya da masalsı öyküler yerine kozmik bilimsel açıklamalar vardır. Ancak yerleşik bilimin temel postulatlarını terk ederek yerine holistik alternatifler koyduğundan, bu yeni bilim, bizatihi mistisizmin bir kanıtına dönüşür (Hanegraaff, 1998: 69). Yeni bilimin inanç için bilimsel bir temel oluşturabileceği ve evrendeki kutsallığı açıklayabileceği yönündeki fikirler işe koşulur. Eski Çağ kozmolojilerinin dünya ve insan odaklı kapalı evren tasarımlarını yıkarak bilim ve teknoloji çağına uygun olduğu düşünülen güncel bir dünya görüşünü de peşi sıra söylemlerine eklemeler.

Bilgi Kitabı, tam da burada bahsi geçtiği şekliyle, fizikselcilikten beslenir. Örneğin İsa'nın babasız dünyaya gelişi mitinin, uzaylıların sahip olduğu “tüp bebek” teknolojisiyle ilişkili olduğu ileri sürülür. İsa bir tüp bebektir fakat iki bin yıl önce dünya üzerindeki insanlar bunu anlamlandıramayacakları için kadim anlatılara bir “mucize” olarak girmiştir (B.K., 22). Ayrıca bilim yolundan gidildiğinde insanın her şeyi mantık bakımından çözeceğine işaret edilirken (B.K., 6) ilahi düzenin idare prensibi de tamamen teknolojiye dayandırılır (B.K., 454). Başka bir mesele de uzaylıların kitabı yazdırma yöntemi ile ilgilidir. Bu yöntem “ışık-foton-siklon yükleme tekniği” olarak açıklanır (B.K., 379, 430). Foton ışığın

⁸ Buradaki tanık ifadesi hem bahsi geçen “kanal” kişilere hem de UFO'ları gördüğünü ya da uzaylılar tarafından kaçırıldığını iddia eden insanlara işaret etmektedir.

temel birimiyken, siklon, dairesel rüzgarların oluşturduğu şiddetli fırtınadır. Dolayısıyla bu üç unsurun bir araya gelip nasıl kitap yazdırma tekniğine dönüştüğü bir muammadır. Henüz dünyamız tarafından bilinmeyen bir teknoloji olduğu söylenen bu yöntemle “gen şifrelerinde” bile değişiklik yapılabildiği iddia edilir. Bu güçle yüklenen *Bilgi Kitabı* da böylece, insan bilincinin algılayabileceği en yüksek frekanstan bilgi yayarak “Realite kelâmı” haline gelir. Kelimelere “hassas” bir ayarla yüklenen enerjiler sayesinde de kitap, günün ihtiyaçlarına göre teknolojik olarak güncellenebilme yeteneği haizdir; kelimeler aynı kalacaktır fakat frekansları değişecektir.

Öte yandan bir diğer konu da 1980’lerde Türkiye’deki insanların hayatına yeni giren bir takım bilimsel ve teknolojik terimlerin ortaya alelade biçimde saçılmasıdır. Bu konuda en dikkat çeken iki örnek, çoğunlukla bağlamlarından koparılıp kullanılan “kompitür” ve “gen” kavramlarıdır. Örneğin vahdet-i vücud inancı için “kompitür zamanlaması” tanımı yapılır (B.K., 14). Bir benzeri insan türüne de yakıştırılır: “Sizler doğa koşullarına göre bedenlenmiş, biyolojik birer kompitürsünüz” (B.K., 83). Gen ise bildiğimiz anlamda hücrelerde bulunan DNA zinciri yerine spiritüel bir kavram olarak kullanılır. Öldüğümüzde genlerimizin kaybolmadığı, ışınlanarak uzayda bir laboratuvarında tutulduğu söylenir (B.K., 106). Dahası, Musa, İsa, Muhammet, Dost Beyti, Dost Kadri ve Mevlâna’nın sahip olduğu “öz genler” şeklinde yeni bir kavram da türetilir (B.K., 158). Anlatıya göre uzayda bir yerlerde saklanan bu öz genler, tarih boyunca lüzum halinde dünyaya transfer edilerek (B.K., 135) coğrafyalara ekilmektedirler (B.K., 159). Böylece peygamberler uzaydan dünyaya bu yolla gönderilmiş olurlar (B.K., 131).

Milenyumculuk

Milenyumculuk (*binyılcılık*) ise UFO dinlerinin bir başka ortak temasıdır. Buna göre gelecek yeni binyılda dünya dışı zeki varlıklar ile bilinçlenmiş, açık fikirli insanların iş birliği, insanlığın acılarını hafifletecektir (Zeller, 2021: 11-12). Yaşanacak dönüşüm ise salt bireysel bağlamla sınırlı olmayacak, büyük toplumsal ve siyasi değişiklikler de ona eşlik edecektir. İnsanlık mevcut krizleri, dünya dışı varlıkların da yardımıyla yeni bir uygarlık doğurarak aşarken bilinçsel evrimin ya da öğrenme döngüsünün yeni fazına geçecek ve bütünlüğe doğru bir ilerleme gerçekleşecektir. Hemen anlaşılacağı üzere aslında bu düşünsel yönelime bir kıyamet, çöküş ya da yok oluş anlayışı içkindir. Zira eski uygarlığın tarihe karışması pek de kolay olmayacaktır. Materyalizmin dehlizlerinde yozlaşarak çürüyen insanların bu değişime elbette direnç gösterecekleri düşünülür. Dolayısıyla yeni bir kültürün ancak yeni bilinci edinmiş insanlarla kazanılması mümkün olacaktır. Bir başka ifadeyle eskisi, doğal ya da yapay seçimle elemine edilecek ve yenisiyle zorunlu olarak değiştirilecektir.

De Martino'ya göre (2023: 19) çağımızın ethosunu oluşturan “bilinen dünyanın sonu” hissi, yaşanan dönüşümlerle, değişen anlamlarla bir tür baş etme meselesi olarak karışımıza çıkar. Bu kıyamet atmosferi de yeni binyılcılık açısından etkili bir hissiyat yaratır. Ancak burada “dünyanın sonu” kavramına olumsuz bir içerik yüklenmediği de açıktır. Eliade'nin de (1994: 49-50) belirttiği gibi, insanlığın düşüşü ve yükselişinin ebedi tekerrürü, insan varoluşunun temel bir sorunudur ve özünde karamsar değildir. UFO dinlerinde de olumlu bir dönüşüme işaret edilir, bir sayfa kapanırken yeni, üstün ve temiz bir sayfaya geçiliyordur. Buradaki “evrimcilik” fikri hemen dikkati çeker. Ancak evrim, sadece maddecilik ile ruhaniliği doğru bir şekilde birleştiren kişilerin yeni çağa geçebilecekleri bir süreç olarak tahayyül edilir. Dolayısıyla da bu, milenyumun gelişini pasif bir bekleyiş değildir, bilakis aktif bir katılımı yeni medeniyetin yaratıcılarından olma vasfının yüklendiği önemli bir misyondur. Bu tahayyül akla Benjamin'in, tarihi kesintiye uğratacak Mesihanik müdahale beklentisini getirecektir. Benjamin'e göre (1995) insan, Mesih'in gelişi için pasif bir bekleyici değildir, bizzat devrimci bir irade ortaya koyabilecek kudrete sahiptir. Benjamin için modern zamanlarda Mesih'in işlevini yükleneyecek olan proletarya devrimiyken UFO dinlerinde aynı beklenti için uzaylılar tayin edilmiştir. Bu çerçevede UFO inançlarının Mesihçi bir perspektifi olduğunu söyleyebiliriz. Uzaylı Mesihlerin milenyumunu getirerek dünyayı selamete kavuşturabilmeleri için insanlardan ruhsal, kişisel ve bedensel gelişimleriyle sürece aktif bir katılım sağlamaları beklenmektedir. Çünkü mühim olan “o gün” geldiğinde insanların hangi durumda olduğudur.

Bilgi Kitabı da bu anlayışı taşımaktadır. Takipçilerine gelecek Yeni Çağ'ın insanı olabilmenin, olası bir üst mertebeye çıkabilmenin, ilim yoluyla yüklenilecek ilahi görevlerin kendi içinde çeşitli yollarını sunmaktadır. Şaşırtıcı olmayacak şekilde ilki *Dünya Kardeşlik Birliği* çatısı altında örgütlenmek ve verilecek talimatlara uymaktır. Ancak “bilinç geliştirmek”, “algı açmak” gibi ruhani gelişimlerin yanı sıra üst insan olmak için gündelik hayatta da yapacak bir şeyler vardır. Örneğin takipçilerin beslenmelerine dikkat etmeleri istenir. Bu hususta bir liste bile hazırlanmıştır. Takipçilerini zor koşullara hazırlayan uzaylılar şöyle besin tavsiyelerinde bulunur: az et, protein kaynağı olarak deniz ürünleri ve süt, meyveler içinden elma, bol potasyum içeren gıdalar tüketilmeli ve bol yürüyüş yapılmalıdır (B.K., 41). Bu diyet vesilesiyle kişiler, gelmesi beklenen frekans akımlarına karşı korunabileceklerdir. Ayrıca Yeni Çağ'a geçerken konu sadece insanlar da değildir, yerküre de tepkiler vermektedir. *Dünya Kardeşlik Birliği* çalışmalarının eseri olarak depremler ve tayfunlar beklenmektedir (B.K., 118).

Geleceğin yönünü tayin etme tartışması, çoğu zaman “nereden geldik?” sorusuyla iç içe geçer. *Bilgi Kitabı*'nın “Evren–Hayvan–İnsan” başlıklı anlatısı, tek

Tanrılı dinlerin yaratılış hikâyesini teknolojik bir çerçevede yeniden yorumlayarak fizikselci bir alternatifini geliştirir (B.K., 204-205). Buna göre, kâinat, kendinden var edebilen bir “öz enerji” aracılığıyla zuhur eder; Büyük Patlama (*Big Bang*) ise iki ayrı evrenin oluşumuna yol açar. Âdem ve Havva, bu ikinci evrenden dünyamıza “enerji, yaratıcı güç ve bilinç” temsilleriyle transfer edilir. Dünya ise, genetik mühendisliğinin ve ileri teknolojilerin deneme yanılma alanı olan bir kozmik laboratuvar gibi betimlenir. Canlılık, kozmik ışık ve çamur-su bileşimiyle başlatılır; memeliler eşeyli üreme teknolojisiyle üretilir; insan ise “kozmetik bilinç programları” yüklenmiş ceninlerin sonucu olarak evren sahnesine dâhil olur. Diğer canlı türleri, evrimlerini başka gezegenlerde tamamladıkça, dünyaya gönderilmek üzere sıraya alınır. Bu anlatı, yaşamın gelişimini rastlantıların değil, önceden tasarlanmış bir kozmik mühendislik planının ürünü olarak sunar.

Burada evrimsel sürece atfedilen anlam, seküler bilimden koparılarak spiritüel bir teleolojiye eklenir. Evrim salt biyolojik bir ilerleme değil; bilinçsel, zihinsel ve ruhani bir tekâmül olarak tasarlanır. Darwin’e yapılan göndermelerde değeri teslim edilmekle birlikte, kuramın temelindeki rastlantısallık ilkesi reddedilir. Onun yerine, düzeni, amacı ve evrensel bütünlüğü hedefleyen bir yönelimsellik benimsenir. Bu noktada *Bilgi Kitabı*, evrimi hem bireyin çabasıyla şekillendirebildiği hem de ilahi bir plana bağlı olduğu varsayılan melez bir süreç olarak sunar: “Tanrı sizi, siz de kendinizi yaratacaksınız. Bu evrim tablosunun bir kuralıdır” (B.K., 3). Holistik düşünceyle iç içe geçen bu yaklaşım, *Bilgi Kitabı*’nın bilimsel imgeleri spiritüellikle harmanladığı kozmolojisinin temel unsurlarından biridir.

3. ULUSAL RUH VE GALAKTİK NEOLİBERAL KUTSAL: *BİLGİ KİTABI*’NIN SÖYLEMSEL EKLEMLENMELERİ

Kozmik Bir Kurtarıcı Olarak Atatürk: Kitabın Yazdırılma Kanalından Kadın Peygamberliğe Uzanan Hat

Bilgi Kitabı’nda Atatürk, merkezi bir “varlık” olarak konumlandırılır ve kitabın yazdırılma aşamasından kadın bir peygamberin gelişine uzanan çizgide, en büyük dönüşümü gerçekleştiren “görevli” olarak temsil edilir. Bu süreç, metnin yazdırıldığı iddia edilen kanal ile başlar. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşu, Atatürk’ün liderliği ve nihayetinde “peygamberin” bu coğrafyaya gönderilmesi, bu kanal kavramı ile doğrudan bağlantılandırılarak anlamlandırılır. Kitabın yazdırıldığı söylenen “Alfa kanalı” tarih boyunca dini mesajların aktarıldığı bir iletişim yolu olarak tanımlanır. Bilgilerin aktarıldığı kanalların kendilerine has uzmanlıkları olduğu da varsayılır. *Alfa*, dini irşat ve bilgi; *Beta*, bilimsel ve uzaysal bilgi; *Gama*, ayıklama ve seçim; *Penta* gizli ilimler, sihir ve büyü; *Zenta*, araştırma; *İta*, sanat-müzik; *Teta*, uzay denetimi ile ilişkilendirilir

(B.K., 270). Kitabın iddialarından biri de Alfa ve Beta kanallarını birleştirdiğini söylemesidir; başka bir deyişle, din ile bilimi bir araya getirdiğini ifade eder (B.K., 54). Dünyayla manevi iletişim kanalı olan Alfa, uzamsal olarak sürekli bir hareket halindedir. Kitap, bu kanalın hareketini haritalandırarak kendi varlığını da meşrulaştırma girişiminde bulunur. Musa döneminden beri giderek kuzeye doğru kaydığı belirtilen bu kanalın, artık Anadolu üzerinde bulunduğu vurgulanır (B.K., 99). Bu bağlamda Atatürk, kitabın yazdırılmasının bir öncülü olarak imlenir ve tarihsel gerçekliğinin yanı sıra son derece önemli bir spiritüel figür olarak sunulur. Zira ülkeyi din ile bilimi birleştiren bir kozmolojiye hazır edecek şekilde sekülerleştirmesi, kozmik bir plan dâhilinde yorumlanır.

Atatürk'ün manevi bir figür olarak anılması, giriş bölümünde de bahsi geçtiği gibi burada ortaya çıkan yeni bir düşünce değildir. Kemalizmin dini bir mertebeye yerleştirilmesini ve Atatürk'ün spiritüel bir ikon haline gelmesini, Türkiye'nin modernleşme süreci ve ulus inşa çabalarının yarattığı boşluğun dinsel bir temayla doldurulma ihtiyacıyla ilişkilendiren Dede vd. (2023), Atatürk'ün karizmatik otoritesinin Weberyen anlamda dinsel imgelerle pekiştirildiğini vurgularlar. Bununla birlikte, ilerleyen yıllarda bu durum mistik ve ezoterik içeriklerle yeniden keşfedilir. Bu çerçevede Atatürk imgesi, modernleşme, rasyonalite ve mistisizm arasında bir köprü olarak konumlanır. Ancak bu kitaptaki özgün iddia, Atatürk'ün aslında bir uzaylı olduğudur (B.K., 216). Atatürk'ün uzaylı misyonu, Mevlâna'ya yazdırılan bu kitabın ortaya çıkmasını mümkün kılmak adına Anadolu'yu kurtarıp Cumhuriyeti kurmaktır (B.K., 345). Bu bağlamda hem Atatürk hem de Türkiye'nin siyasi tarihi, Tanrı'nın ya da başka bir ifadeyle, uzaylıların kozmik planının bir parçası olarak değerlendirilir. Türkiye Cumhuriyeti, bu plana göre, insanlığın kurtuluşunda hayati bir rol üstlenmiştir (B.K., 167). Bunu vurgulamak için olsa gerek, metinde "Türkiye Cumhuriyeti" yerine "Atatürk Türkiye'si" ifadesi özellikle tercih edilir. Atatürk'ün "Sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur" ve "Yurtta sulh, cihanda sulh" gibi sözleri, "Ata kodları" olarak nitelendirilirken, evrensel ve özel kanal şifreleri aracılığıyla "Atatürk Türkiye'si"nin Yeni Çağ mesajını yaymaya hazırlandığı ifade edilir. 1984 tarihli ikinci fasıkülde doğrudan Atatürk'ün ağzından Türk gençliğine ithafen bir mesaj da yer alır:

Ey Türk gençliği, birinci vazifen Türk ulusunu koruman, sevmen, canından çok sevmendir. Sana emanet ettiğim bu vatani, sana bıraktığım günden beri başarı ile ilim, irfan yolunda yürüttün. Bugün tüm dünyaya hâkim, beyin gücüdür. Bu dünyaya sen de katkıda bulunarak sana yaraşır bir şekilde iftiharlarla bayrağını göklerde dalgalandırdın. Türk ulusu adına sizlere minnetlerim sonsuzdur yavrularım. Yolunuzdaki nuru, aklınızdaki ilahi ışığı Tanrım eksiltmesin.

Bu mesajla Atatürk, salt tarihsel değil, metafizik boyutta da konumlandırılan kozmik ve ilahi bir lider olarak karşımıza çıkar. Seküler söylem, dini, kozmik ve ruhani bir mesaja eklenilerek Atatürk'ün gençlere yüklediği modernleşme vizyonunuyla birlikte spiritüel bir alana taşınır. Ayrıca dönem itibarıyla 12 Eylül askeri darbesini de onaylayan sentaks dikkat çeker; toplumdaki tüm hukuksuzluğun, şiddetin, baskının aksine plan itibarıyla olumsuz herhangi bir durum yoktur. Türkiye Cumhuriyeti bu görüşte, yerel siyasetin dışına taşarak olduğu haliyle kozmik bir sorumluluğu taşıyor görünmektedir. 1923 yılı da hem Cumhuriyet'in kuruluşu hem de Çorak'ın doğum yılı olmasıyla, metinde özel bir anlam kazanır. Bu yıl, yalnızca yeni bir rejimin başlangıcı değil, aynı zamanda insanlığın “ileri evrimi” için önemli bir kavşaktır. Bu tarihten itibaren bilinç düzeyi yüksek varlıklar, insanlığa yardım etmek amacıyla dünyaya teker teker enkarne edilmeye başlamıştır (B.K., 545). Bunlardan biri de, hemen tahmin edileceği gibi, Çorak'tır. Dolayısıyla 1923, yalnızca Türkiye için tarihsel bir dönüm noktası değil, aynı zamanda kozmik bir planın hayata geçirilmeye başlandığı bir yıl olarak da yorumlanır.

Öte yandan, Cumhuriyet'in kuruluş yıllarının hâletiruhiyesiyle örtüşen biçimde, Avrupa ile girilen medeniyet mücadelesine, geç de olsa kozmik bir kanıt eklenmiştir. Brakisefal kafa yapısının beyaz, Avrupalı “arı ırk”ın belirleyici bir özelliği olarak kabul edilmesi, erken Cumhuriyet döneminde Türk halkının da bu kategoriye dâhil olduğunu ispatlamaya yönelik antropolojik çalışmalar ve bilimsel söylemler üretilmesine yol açmıştır (Toprak, 2012). Ancak bu tartışmalardan yaklaşık elli yıl sonra, uzaydan geldiği iddia edilen bir mesaj, Türkleri yalnızca beyaz ırkın bir parçası olarak görmekle kalmayıp, doğrudan bu ırkın kökeni olarak konumlandırarak meseleyi nihai bir sonuca bağlamıştır (B.K., 506). Buna göre dünyaya dört kökten ırk tohumları ekilmiş ve bu köklerden de on iki ırk türetilmiştir. Renklere göre ayrılan kök ırklar şöyle isimlendirilir: “Kızılderili ırk-kök Maya”, “Siyahi ırk-kök Kanigulalar”, “Sarı ırk-kök Mişubular”, “Beyaz ırk-kök Turkolar”. Kozmik son söz, Türklerin beyaz ırkın kökeni olduğu yönündedir. Platoncu bir “Türk” ideası dolayısıyla bu konumun Atatürk'ün ulus inşası projesini de aşan bir anlam kazandığını söyleyebiliriz. Elbette ırklarla ilgili mistik bir öge de mevcuttur: Kayıp on üçüncü ırk. Bu kayıp hakkında “Sistem”den bilgi talep eden Çorak, yaşamın dünyada kendiliğinden ortaya çıkmadığı, aksine uzaylılar tarafından genetik programlamalar yoluyla yaratıldığı yanıtını alır. Sistem, genetik programlamalarla uzaylılar tarafından canlılık tohumlarının ekildiğini belirtir. Her kök ırkın kendi genetik programlaması mevcuttur ve her biri ayrı ortamlarda yetişmiş bilinci temsil ederler. On üçüncü ırk ise doğrudan Tanrı genlerinden kök almış olduğundan diğerlerinden ayrılır. Dolayısıyla da on üçüncü

ırkın, Erich von Däniken'e atıfla, medeniyeti oluşturan "uzaylı atalarımız" olduğu söylenir.

Ancak ırklardan aldığımız köken de bir yere kadar önemlidir: "Unutmayın ki, ruhun ne yaşı ne cinsiyeti ne de milleti vardır" (B.K., 1). Tahmin etmesi zor olmayan bir biçimde cinsiyet eşitliği ya da cinsiyetin önemsizliği üzerine söylemleriyle Çorak, "kadın peygamberliğine" zemin hazırlarken metinde Atatürk imgesine atfedilen kritik anlamlar da billurlaşır. Atatürk, Cumhuriyet kazanımlarıyla kadının konumunu yeniden tanımladığı ve yeni bir bilinç yarattığı için önemlidir. Kadınların eğitime erişiminin sağlanması, meslek edinmelerinin önünün açılması, örtünme zorunluluğunun kaldırılması, evlilik, boşanma ve miras meselelerinde modern hukukun esas alınması ve kadınlara seçme-seçilme hakkı tanınmasıyla, Cumhuriyetin bir "kadın devrimi" gerçekleştirdiği düşüncesi yaygın olarak kabul gören bir görüştür (Sancar, 2014: 13). Kitaptaki çabalar da Cumhuriyet'in bu kazanımlarının bir devamı olarak sunulur. Bu bağlamda, kelimelerin morfolojisi ve semantiği göz ardı edilerek her türlü dil oyununa da başvurulur; coğrafyanın dişil ve bilge bir kimlik taşıdığına atfen "Ana-dolu" olduğu vurgulanır. Kozmik plana göre Anadolu, o kadar önemli bir coğrafyadır ki "öz genlerin" de beşiğidir (B.K., 159).

Kitapta kadınlara acı çektiren geri kalmış toplumların yok olacaklarına, yani Yeni Çağ'a geçemeyeceklerine dair bir ikaz da bulunur. Dolayısıyla seküler, demokrat ve bilimsel bir din olarak kendini ortaya koyan bu inanç, cinsiyet ayrımlarını aşmış, çağa uygun bir kadın peygambere sahiptir. Metinde başörtüsü meselesine de yer verilir. Gerçek inancın şekilcilikten uzak olması gerektiği vurgulanırken, bireylerin hakiki bilince ulaştıklarında başörtüsünün aslında toplumsal bir gereklilik olduğunu fark edecekleri öne sürülür. Ancak, çevresel baskılar nedeniyle bu farkındalığı eyleme dökemeyecekleri belirtilir. Bu noktada, metin bir uyarı ekleyerek okuyucuya doğrudan seslenir: "İnancınızı sarsmak istemiyoruz (...) çemberi kıdırmaya gayret ediyoruz" (B.K., 44). Bu ifade, zihinsel özgürleşmenin teşvik edildiğine işaret eder. Kitap, başörtüsünü doğrudan hedef almaktan kaçınırken, onu şekilcilik ve geleneksel inanç kalıplarıyla özdeşleştirerek "hakiki bilinç" düzeyinde aşılması gereken bir pratik olarak sunar. Bu bağlamda başörtüsü, bireysel inançtan çok toplumsal koşullara ve çevresel baskılara bağlı bir alışkanlık olarak konumlandırılır. Bu dönüşüm, başörtüsü pratiğini reddetmeden ama ruhsal ilerleme söylemiyle zayıflatarak, bireyin zihinsel tekâmülü üzerinden kurgulanan bir taktik izler. Dolayısıyla başörtüsü, metnin inşa ettiği bilinç hiyerarşisinde, alt seviyeye ait bir pratik olarak kodlanırken yükseltilmiş bilincin normatif çerçevesi içerisinde, geride kalmışlığın bir göstergesine dönüşür.

Yeni Çağ'ın kadınların öncülüğünde ilerleyeceği öngörülürken, bu reform çağı heteronormatif bir çerçevede tanımlanır (B.K., 525). Resul'den gelen açıklamada “tutku” frekansı, iki insanın birleşmesini sağlayan, ruhtan ruha geçen bir enerji olarak tarif edilir, aynı zamanda da bu enerjinin yönlendirilmesi ve giderilmesi gereken bir ihtiyaç olduğu vurgulanır (B.K., 527). Üreme ortamının oluşması için bu tutku titreşimlerinin gerekliliğinden bahsedilir. Bu durum, üreme amacı taşımayan cinsel ilişki ya da arzunun uzaylılar tarafından kabul edilmediğini ve uzaylıların katı bir cinsiyet rejimine sahip olduğunu düşündürür. Orijini bu tutku frekansları olan ceninin oluşumu ise “Anne + Baba + Öz Gen + Evrensel Enerji”nin birleşimi ve bilgisayar programlamalarıyla gerçekleşen teknolojik bir bedenlenme süreci olarak açıklanır: “Her bir hücremiz mini birer kompiturdur” (B.K., 202). Başlangıçta cinsiyetin atanmadığı, anneden aktarılan evrimsel enerji ve öz genlerin bilinç düzeyi tarafından sonradan belirlendiği iddia edilir. Annelik, modern muhafazakâr bir yaklaşımla yüceltilirken, anne ile çocuk arasındaki bağın kopmaz olduğu vurgulanır (B.K., 106-107). Ancak burada annelik, yalnızca annenin isteği doğrultusunda şekillenen bir süreçtir; çünkü bebeğin hayatta kalabilmesi, annenin ona aktardığı sevgi vibrasyonlarına bağlıdır (B.K., 18, 42).

Bilgi Kitabı'nda kadın peygamber figürünün öne çıkarılması, erkek otoritesine dayanan peygamberlik kurumuna yönelik önemli bir söylemsel müdahale olarak değerlendirilebilir. Çorak'ın “ana kanal” olarak konumlandırılması, onu yalnızca ilahi bilgiyi aktaran biri değil, kozmik otoriteye sahip merkezi bir özne haline getirir. Bu temsil, patriyarkal dinî geleneklerin sınırlarını aşar gibi görünse de kadınlığı yeniden belli normlar çerçevesinde biçimlendirir. Kadın, yüksek bilinç düzeyine erişmiş bir varlık olarak idealize edilirken; annelik, koruyuculuk ve sezgisel duyarlılık gibi niteliklerle sınırlı bir alan içinde kutsanır. Görünüşte radikal bir çıkış gibi değerlendirilebilecek kadın peygamberlik meselesi, geleneksel cinsiyet rollerini dönüştürmekten çok, onları spiritüel bir bağlamda yeniden üretme işlevini yüklenmiş olur.

Sonuç olarak bu yeniden üretim Kemalist modernleşme projesinin ideolojik izlerini de taşır. Kadının kamusal görünürlüğü, eğitimi ve bireysel hakları, Cumhuriyet devrimlerinin kazanımları olarak kozmik plana entegre edilir ve bu kez “ilahi bir zorunluluk” olarak sunulur. Cumhuriyet kadını, bu anlatıda spiritüel bir kişi olarak yeniden bedenlenir. Ancak bu kişi, özgürleşmiş bir birey olmaktan ziyade, modernleşme tahayyülünün ve kozmik dönüşüm projesinin taşıyıcısıdır. Seküler reformlarla spiritüelliği buluşturan “kadınlık” böylece, hem kutsanan hem denetlenen haliyle yeniden ikili bir cinsiyet rejimi içinde konumlandırılır.

Evren Yasası ve Neoliberalizm

Kitabın hemen girişinde, 1984 tarihli birinci fasikülde, üç bap ve yüz elli bir maddeden oluşan bir “Evren Yasası” ortaya koyulur (B.K., 2-7). Dünyanın artık evrene açıldığını müjdeleyen bu yasalar, adeta 1980’lerde Türkiye’nin serbest piyasa ekonomisine geçmesinin alegorisi gibidir. Bilindiği üzere, 24 Ocak Kararları ile başlayan bu yapısal ekonomik dönüşüm, 12 Eylül askeri darbesinin ardından oluşan baskıcı ortam sayesinde kolayca uygulanabilmiştir. Bu iki olay arasında kurulan süreklilik ve nedensellik ilişkisi, literatürde yaygın olarak kabul edilen bir görüştür (Kaynar, 2023: 39). Bu gelişmelerin etkisi altındaki Türkiye koşullarında kaleme alınan *Bilgi Kitabı* da söz konusu dönüşümleri onaylayan bir ideolojik çerçeve sunar. “Yeni düzeni” tanıtmak ve ethosunu aktarmak için oldukça isteklidir. Kitapta sunulan Evren Yasası, neoliberalizmin birey merkezli söylemini, Türkiye’nin dünyaya açıldığı tarihsel bağlamda kozmik bir düzlemde yeniden üretirken, onu “dünyanın evrene açılması” anlatısıyla eğretilyerek, spiritüel bir neoliberal manifestoya dönüştürür. Öncelikle, neoliberalizmde olduğu gibi, “sorumluluk” kavramı toplum ve devletten bireye aktarılır. Tıpkı kişisel gelişim literatüründe olduğu gibi, başarılı, mutlu ve hatta sağlıklı olma hali bireyin kendi çabalarının sonucu olarak görülür (Yazıcı Yakın ve Balamir Bektaş, 2009: 15).

Her şeyin bireysel bir mesele hâline getirilmesi, neoliberal aklın karakteristik özelliğidir. Bu akıl, bireyi hem ekonomik hem de etik bir aktör olarak kurgular; ona sürekli olarak kendi yaşamının girişimcisi olma sorumluluğu yükler. Böylece, toplumsal eşitsizlikler ve yapısal sorunlar görünmez kılınırken, sorumluluk kolektif yapıların üzerinden kaldırılarak kişiselleştirilir. Tıpkı serbest piyasa mantığında olduğu gibi, toplumun veya devletin herhangi bir müdahale alanı bırakılmaz (Harvey, 1997: 196). Foucault’nun (2015) neoliberal yönetimsellik konusunda da vurguladığı üzere, birey artık “homo economicus” olarak düşünülür: Kendi yaşam sermayesini yöneten, kendini optimize etmekle yükümlü bir varlık. Sennett’in (2011) de belirttiği gibi, yeni kapitalizm kültüründe başarısızlık bireyin yetersizliği olarak okunur. Bu doğrultuda başarısız, mutsuz ya da hasta bireyler, sistemsel nedenlerle değil, yeterince çaba göstermedikleri veya “yanlış düşündükleri” için böyle oldukları varsayılır.

Bilgi Kitabı’nda da bu mantığın izlerini yakalarız. Başarının, mutluluğun ve hatta sağlığın, bireyin kendi içsel durumu ve düşünme şekliyle doğrudan bağlantılı olduğu tekrar tekrar vurgulanır. “Evren Yasası” olarak sunulan bu manifestoda, bireyin kaderi tamamen kendi seçimlerine indirgenmiştir (B.K., 3). Baştaki idareciler toplumsal değil, yalnızca mesleki düzenden sorumlu görülür (B.K., 2). Kişisel gelişim yoluyla birey, kendini yaratma yükümlülüğü altındadır ve bu

süreçteki temel amacı mutluluktur (B.K., 2). Mutsuzluğun en büyük nedenlerinden biri ise “topluma göre yaşamak”tır (B.K., 3); çünkü toplum, bireyin içsel doğasını bastırır ve evrensel iletişim kanallarını tıkar. Toplum bu bağlamda, bireyin spiritüel potansiyelini engelleyen dünyevi bir bağ halini alır. Oysa evren ya da uzaylılar tarafından bireye uzatılan yardım eli ancak bireysel irade ve içsel uyanışla tutulabilir. Düşüncenin yaratıcı bir güç olarak konumlandırılması da neoliberal özneyi destekleyen retoriğe paraleldir: Kişi olumlu düşündüğü süreçte olumlu olayları “çekecek”; olumsuzluk ise onun “kötü düşünce enerjisinin” bir sonucu olacaktır (B.K., 36, 66). Bu anlayış, insan ile evreni içsel olarak birbirine bağlayan, ancak bu bağı bireysel sorumluluğa havale eden holistik bir evren tasarımı işaret eder. Bu anlatıda birey, klasik anlamda özgürleştirilmiş değildir; tam tersine, görünüşte özgür olan ancak her an kendini geliştirme, dönüştürme ve olumlu kalma sorumluluğuyla yüklenmiş bir özne haline gelir. Dardot ve Laval’ın (2012: 197-216) neoliberal özne teorisinde tanımladığı gibi, birey yalnızca piyasa aktörü değil, kendi üzerinde bir “sorumluluk rejimi” kuran etik bir girişimciye dönüşür. *Bilgi Kitabı*’ndaki Evren Yasası ise tam da bu mantığı kozmik düzleme taşıyarak, neoliberal özneleşmeyi metafizik bir yazgıya dönüştürür.

Öte yandan holistik evren tasarımı “sağlık” meselesine bir geçiş de yapılır. Holistik sağlık anlayışında sağaltım bireyin bütününe yöneliktir, fiziksel ve zihinsel süreçler birbirinden bağımsız ele alınmazlar. Hastalık yalnızca biyofiziksel bir durum olarak değil, sembolik anlamlar taşıyan ve yorumlanması gereken bir olgu olarak kabul edilir (Hanegraaff, 1998: 43). Bu çerçevede “hastalık”, yukarıda bahsi geçtiği gibi, sorumluluk kavramıyla ilişkilendirilir: “Bunalımlarınız, hastalıklarınız, korkularınız, vicdan terazinizin dengesini kaybedişindendir. Bundan sadece siz sorumlusunuz” (B.K., 3). Bu bakışa göre, kirli bir havayı solumaktan da erişilebilen gıdalardaki tarım ilaçlarının toksik etkisinden de kişi mesul görülmektedir. Tedavide de çözüm, yine bireyin kendisinde aranacaktır. İnsanın, potansiyelinden kaynaklı olarak hastalıklarını ilaçsız iyileştirme gücüne sahip olduğu söylenir: “Kilidinizi siz çilingirsiniz açınız” (B.K., 5). Gelecek Yeni Çağ tam da bu potansiyelin gerçekleşeceği zamandır. Bu kapasitenin kökeni ise evrenden ya da bir tür yaratıcı enerjiden pay alınmasıdır. Her hücre evrenin sırlarını taşıyan bir evren bilincidir (B.K., 42). Ancak sadece beden değil, ruhlar da dünyanın yaratılmasından çok önce kozmosla birlikte var olduğundan bütüne dâhildirler. İslamiyet’in “vahdet-i vücut” inancı, bilim diline uyarlanarak “evrensel birleşim” ya da “atomik bütünleşme” kavramlarıyla tanımlanır (B.K., 11). Daha önce “kompitür zamanlaması” olarak geçen bu kavram, bireyin evrenle kurduğu düşünülen bağlantının fizikselci bir yorumu olarak karşımıza çıkar.

Fakat nadir de olsa bazen elde olmayan sebeplerden sağlığın bozulması mümkündür. Bunlardan biri, kişinin kendi frekans seviyesinden daha yüksek frekansa maruz kalmasıdır (B.K., 30). Böylelikle çeşitli psikiyatrik hastalıkların nedeni de frekans enerjilerine bağlanır. Bilakis çok zeki olduğu söylenen bu kişiler, sadece almamaları gereken frekansları almışlardır. Ancak tedaviye “layık” ya da “değerli” görülen kişilerin UFO’lara alınıp iyileştirilebilecekleri ifade edilir. Zira bütünlük ilkesi dolayısıyla kişinin bozulan dengesi evreni de bozacağından buna izin verilmeyecektir. Uzaylılar dünyamızı bilhassa “mikrop yuvası” olarak gördüklerini belirttikten sonra kanser hakkında da açıklamalarda bulunurlar. Kansere sebep olan şey, stres ve elektrolit dengesinin bozulmasıdır. Kurtuluş ise önce maneviyatta sonrasında da madeni tuz tüketmekte, yoğurt yemekte ve yeşil sebze çiğnemekte bulunacaktır (B.K., 109). Kontrol dışında gelişen bir diğer hastalık ise AIDS’tir. Bu nevi virüslerin, uzaylılar tarafından dünyaya bilinçli ve kontrollü bir şekilde salındığı öne sürülürken amaçlarına dair herhangi bir açıklama getirilmez (B.K., 536-537). İnsanlara, hastalıklara yol açan negatif enerjilerini arındırdıklarında şifa kanallarının açılacağı vaat edilir. Ancak egolarını aşamayanların iyileşmesi mümkün değildir. Çünkü evrende bireysel ayrımlara yer yoktur; “sen-ben yok, bir bütün vardır” (B.K., 181). Tüm bunlardan hareketle kitapta neoliberalizm bağlamında öne çıkan temel kavramlar, holizm, insan potansiyeli ve sorumluluktur. Metin temelde, dünyanın birbirine karmaşık bir şekilde bağlanırlığını ifade eden “küreselleşme” sürecini “galaksileşme” olarak yeniden eğretiler. Doğal olarak buradaki evren tasarımı da tıpkı serbest piyasa mantığında olduğu gibi, insanın tüm ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir düzenlemeye dönüşmektedir (Yazıcı Yakın ve Balamir Bektaş, 2009: 25).

4. SONUÇ YERİNE

Bu çalışmada, bir yandan kendisini kutsal metinlerin güncellenmiş bir versiyonu olarak sunan diğer yandan tek Tanrılı dinlerin klasik öğretilerini bilim, Ezoterizm ve teknolojiyle yeniden inşa eden *Bilgi Kitabı*’nın geliştirdiği inanç söylemi analiz edilmiştir. Bu inanç UFO dinleriyle birçok ortak özellik taşır fakat onu özgün kılan unsur, İslamiyet, Kemalizm ve Neoliberalizmle kurduğu söylemsel ilişkidir. Yeni liberal politikalar, daha önce sosyal devletten beklenenleri bireylere ve ailelere aktararak devletin üzerindeki yükü hafifletme görevi yüklenir (Brown, 2021: 50). Fakat neoliberalizm yalnızca bir ekonomik model de değildir. Kavram ayrıca sermayenin ruhuna eşlik eden yeni toplumsallık biçimlerine işaret eder. Aynı zamanda bireycilik, sorumluluk, öznellik ve yönetsellik anlayışlarında da köklü bir dönüşümdür. Toplumsal dayanışma yerini bireysel sorumluluğa bırakırken; yurttaş, hak talep edebilen bir özne olmaktan çıkarak, kendi yaşamının girişimcisi olan, kendini sürekli optimize etmekle yükümlü bir “karaktere” evrilir (Sennett, 2008). Böylece neoliberalizm, yalnızca ekonomik

yapıları değil, aynı zamanda siyasi, sosyolojik, psikolojik ve kültürel normları da yeniden şekillendiren kapsamlı bir akıl rejimi haline gelir. Brown'ın da (2021: 18) vurguladığı gibi neoliberal akıl yürütmenin temas etmediği hiçbir alan kalmamıştır. Ancak bu temasların her zaman planlı, öngörülebilir ya da kontrol edilebilir sonuçlar doğurduğu da söylenemez. Brown'a göre (2021: 20), neoliberalizmin ürettiği birçok çıktı, sistemin bilinçli tasarımları değil; çoğu zaman beklenmedik biçimde ortaya çıkan, parçalı, kontrol dışı sonuçlardır; bu nedenle de onları “arzu edilen çocuklar” değil, “Frankensteinlar” olarak adlandırmak gerekir. Dünyada 1970'lerde, özellikle Thatcher ve Reagan politikalarıyla şekillenen neoliberal paradigma değişimi, Türkiye'ye 24 Ocak 1980 ekonomik kararlarıyla giriş yapmış; bu dönüşüm, 12 Eylül askeri darbesinin oluşturduğu otoriter zemin sayesinde kurumsallaşma imkânı bulmuştur. Bu dönemde, sermayenin çok merkezli yapısıyla uyumlu olarak kültürel düzlemde de çoğullaşma yaşanırken, Türkiye, ulus kimliğini inşa ederken dışarıda bıraktığı, bastırılmış seslerin geri dönüşüne tanıklık etmiştir (Gürbilek, 2001: 11). Gürbilek bu durumu “bastırılmışın geri dönüşü” olarak kavramsallaştırırken geri dönen şeylerin de eskisi gibi değil, günün ihtiyaçlarıyla inşa edilen yeni şeyler olarak geldiklerini ifade eder. Muhtelif ölümlerin parçalarından oluşan bu yeni ve melez figürler, bir tür “Frankensteinlara” dönüşerek ulusal anlatının dışladıklarının beklenmedik temsilleri haline gelmiştir. 1980'ler Türkiye'sinin neoliberal sisteme entegrasyonunun yarattığı kültürel etkilerden biri olan “söz patlaması” (Gürbilek, 2001: 21) içinde bu senkretik inanç da kendisine sesini duyuracak bir yer bulurken tıpkı Özal'ın kişiliğinde birleşen muhafazakâr, milliyetçi, liberal ve sosyal demokrat olma hali (Özdemir, 2023: 404) ile örtüşen şekilde hem İslamcı hem uzaylıcı hem muhafazakâr hem seküler hem bilimci hem maneviyatçı bir alanda konumlanmıştır.

KAYNAKÇA

Ak, Sakine (2008), *Yeni Dini Akımlar Bağlamında Dünya Kardeşlik Birliği Mevlana Yüce Vakfı Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Algan, Refik (2006), “Ezoterizm Genel Bir Giriş”, *Cogito*, 46: 127-141.

Ashcraft, W. Michael (2021), “Scholarship on UFOs and Religion: The First Seventy-Five Years”, Zeller, Benjamin E. (Der.), *Hand Book of UFO Religions* (Leiden: Brill): 16-35.

Ashworth, C. (1980), “Flying Saucers, Spoon-Bending, and Atlantis”, *Sociological Review*, 28 (2): 353–376.

Battaglia, Debora (2005), “Insiders’ Voices in Outerspaces”, Battaglia, Debora (Der.), E.T. Culture: Anthropology in Outerspaces (USA: Duke University Press): 1-37.

Bauman, Zygmunt (2017), *Hermenötik ve Sosyal Bilimler: Anlamaya Dair Yaklaşımlar* (İstanbul: Ayrıntı Yayınları) (Çev. Hüseyin Oruç).

Baydar, Gökçe (2016), “Manevi Kişisel Gelişimde Öznellikler ve Duygulanımsal Bilgelik: Allah De Ötesini Bırak”, *Moment Dergi*, 3 (1): 133-149.

Benjamin, Walter (1995), “Tarih Kavramı Üzerine”, Gürbilek, Nurdan (Der.), *Son Bakışta Aşk* (İstanbul: Metis Yayınları): 39-49.

Biçer, Ramazan (2006), “Heretik Bir New Age Tarikatı Dünya Kardeşlik Birliği Mevlana Yüce Vakfı”, *Ekev Akademi Dergisi*, 10 (29): 27-50.

Biçer, Ramazan (2007), “Kutsal Kitaplar Üstü Apokrif Kutsal: Bilgi Kitabı”, *Kelam Araştırmaları*, 5 (2): 15-40.

Bilen, Osman (2016), *Çağdaş Yorumbilim Kuramları: Felsefi ve Eleştirel Hermeneutik* (Ankara: Doğubatı Yayınları).

Bölükbaşı, Adem (2016), “Postmodern Tanrı Misafiri: Popüler ‘Tasavvuf’çuluk”, *Moment Dergi*, 3 (1): 150-170.

Brown, Wendy (2021), *Neoliberalizmin Harabelerinde: Batı’da Antidemokratik Siyasetin Yükselişi* (İstanbul: Metis Yayınları) (Çev. Bülent Doğan).

Chryssides, D. George (2007), “Defining The New Age”, Kemp, Daren ve James R. Lewis (Der.), *Handbook of New Age* (Leiden: Brill): 5-24.

Dardot, Pierre ve Christian Laval (2012) *Dünyanın Yeni Aklı: Neoliberal Toplum Üzerine Deneme* (İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları) (Çev. Işık Ergüden).

Däniken, Erich von (2011), *Tanrıların Arabaları* (İstanbul: Varlık Yayınları) (Çev. Zeki Okur).

Dede, Kadir, Başak Su Demirel ve Nisa Çeker (2023), “Spiritüelliğin Kemalist Halleri: Hagiografiden New Age İkonluğuna”, *Moment Dergi*, 10 (2): 301-327.

De Martino, Ernesto (2023), *The End of the World: Cultural Apocalypse and Transcendence* (USA: The University of Chicago Press) (Çev. Dorothy Louise Zinn).

Dericquebourg, Régis (2021), “Rael and the Raelians”, Zeller, Benjamin E. (Der.), Hand Book of UFO Religions (Leiden: Brill): 472-490.

Dünya Kardeşlik Birliği (2000), “Kamuya Özel Duyuru”, <https://www.dkb-mevlana.org.tr/txt/Bildiri.pdf> (20.11.2024).

Eliade, Mircea (1994), Ebedi Dönüş Mitosu (Ankara: İmge Yayınları) (Çev. Ümit Altuğ).

Eliade, Mircea (2016), Okültizm, Büyücülük ve Kültürel Modalar (Ankara: Doğu Batı Yayınları) (Çev. Cem Soydemir).

Foucault, Michel (2015) Biyopolitikanın Doğuşu (İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları) (Çev. Alican Tayla).

Güner, Feride (2023), “Spiritüel Bir Piyasa ve Uzlaş Alanı Olarak Pop Tasavvuf”, Moment Dergi, 10 (2): 354-383.

Gürbilek, Nurdan (2001), Vitrinde Yaşamak: 1980’lerin Kültürel iklimi (İstanbul: Metis Yayınları).

Hanegraaff, Wouter J. (1998), New Age Religion and Western Culture: Esotericism in The Mirror of Secular Thought (USA: State University of New York Press).

Harvey, David (1997), Postmodernliğin Durumu (İstanbul: Metis Yayınları) (Çev. Sungur Savran).

Hayes, E. Kelly (2021), “Spirits of the Space Age: The Valley of the Dawn as a UFO Religion”, Zeller, Benjamin E. (Der.), Hand Book of UFO Religions (Leiden: Brill): 425-451.

Heelas, Paul (1996), The New Age Movement: The Celebration of the Self and the Sacralization of Modernity (Cambridge: Blackwell).

Jung, Carl Gustav (2014), Gökte Görülen Cisimler Üzerine Bir Mit (İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi) (Çev. Mustafa Tüzel).

Kaynar, Mete Kaan (2023), “Türkiye’nin Seksenli Yılları Üzerine Bazı Notlar”, Kaynar, Mete Kaan (Der.), Türkiye’nin 1980’li Yılları (İstanbul: İletişim Yayınları): 23-101.

Kern, Stephen (2008), Nedenselliğin Kültürel Tarihi: Bilim, Cinayet Romanları ve Düşünce Sistemleri (İstanbul: Metis Yayınları) (Çev. Emine Ayhan).

Kozanoğlu, Can (1995), Pop Çağı Ateşi (İstanbul: İletişim Yayınları).

- Kozanoğlu, Can (1997), *İnternet- Dolunay- Cemaat* (İstanbul: İletişim Yayınları).
- Mirza, Gözde Aynur (2018), *Yeni Dinselleşme Eğilimleri ve Maneviyat Arayışları* (İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi).
- Özdemir, Celal Oral (2023), “Türkiye’de Popülizmin Neoliberal Dalgası: Özal Popülizmi”, Kaynar, Mete Kaan (Der.), *Türkiye’nin 1980’li Yılları* (İstanbul: İletişim Yayınları): 401-419.
- Özlem, Doğan (1996), *Metinlerle Hermeneutik (Yorumbilgisi) Dersleri I-II* (İstanbul: İnkılâp Kitabevi).
- Partridge, Christopher (2003), “Understanding UFO Religions and Abduction Spiritualities”, Partridge, Christopher (Der.), *UFO Religions* (London: Routledge): 3- 42.
- Robertson, David G. (2021), “They Knew Too Much: The Entangled History of Conspiracy Theories, UFOs and New Religions”, Zeller, Benjamin E. (Der.), *Hand Book of UFO Religions*. (Leiden: Brill): 178-196.
- Saliba, John A. (1995), “Religious Dimensions of UFO Phenomena”, Lewis, James R. (Der.), *The Gods Have Landed* (USA: State University of New York Press): 15-64.
- Sancar, Serpil (2014), *Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti: Erkekler Devlet, Kadınlar Aile Kurar* (İstanbul: İletişim Yayınları).
- Sennett, Richard (2008), *Karakter Aşınması: Yeni Kapitalizmde İşin Kişilik Üzerindeki Etkileri* (İstanbul: Ayrıntı Yayınları) (Çev. Barış Yıldırım).
- Sennett, Richard (2011), *Yeni Kapitalizm Kültürü* (İstanbul: Ayrıntı Yayınları) (Çev. Aylin Onacak).
- Soyubol, Kutluğhan (2021), “In Search of Perfection: Neo-spiritualism, Islamic Mysticism, and Secularism in Turkey”, *Modern Intellectual History*, 18 (1): 70-94.
- Soyubol, Kutluğhan (2024), “The Secular and Religious: Or, What the Curious Lexicon of Turkish Neo-Spiritualism Might Reveal”, Tee, Caroline, Fabio Vicini, Philip Dorroll (Der.), *The Oxford Handbook of Religion in Turkey* (Oxford: Oxford University Press): 1-20.
- Toprak, Zafer (2012), *Darwin’den Dersim’e Cumhuriyet ve Antropoloji* (İstanbul: Doğan Kitap).

Tumminia, Diana (2021) “A Retrospective on the Unarius Academy of Science”, Zeller, Benjamin E. (Der.), Hand Book of UFO Religions (Leiden: Brill): 389-402.

Türesay, Özgür (2024), Osmanlı’da Ruh Çağırma (Ankara: Fol Kitap).

Ulaş, Sarp Erk (2002), “Fizikselcilik”, Ulaş, Sarp Erk (Der.), Felsefe Sözlüğü (Ankara: Bilim Sanat Yayınları): 564-565.

Yazıcı Yakın, Aslı ve Rahşan Balamir Bektaş (2009), “Liberalizm ve Muhafazakarlık Arasında Hipnoz: Kişisel Gelişim Fantazisi”, Doğubatı, 48: 11-35.

Zeller, Benjamin E. (2021), “Introduction”, Zeller, Benjamin E. (Der.), Hand Book of UFO Religions (Leiden: Brill): 1-15.